

**УСТАВ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**ПОСЛОВНИК
ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине
Секретаријат ПСБиХ
Информационо-документациони сектор

За издавача: Аљоша Чампара, секретар Заједничке службе ПСБиХ
Главни уредник: Жељко Иванковић, шеф Индок сектора

Уредница публикације: Соња Врцић
Лектор: Александра Агинчић

Издања Парламентарне скупштине БиХ
Публикација бр. 31

Сарајево, 2006. године

Публикација се објављује уз помоћ и подршку Мисије ОЕБС-а у БиХ

**УСТАВ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

УСТАВ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Преамбула

Полазећи од поштовања људског достојанства, слободе и једнакости,

Посвећени миру, правди, толеранцији и помирењу,

Уверени да демократске институције власти и правични поступци најбоље стварају мирољубиве односе у плуралистичком друштву,

Желећи да подстакну опште благостање и економски раст путем заштите приватног власништва и унапређења тржишне привреде,

Руковођени циљевима и принципима Повеље Уједињених нација,

Опредељени за суверенитет, територијални интегритет и политичку независност Босне и Херцеговине у складу са међународним правом,

Одлучни да обезбеде пуно поштовање међународног хуманитарног права,

Надахнути Универзалном декларацијом о правима човека, Међународним пактовима о грађанским и политичким правима, односно о економским, социјалним и културним правима и Декларацијом о правима припадника националних или етничких, верских и језичких мањина, као и другим инструментима људских права,

Позивајући се на Основне принципе договорене 8. септембра 1995. године у Женеви и 26. септембра 1995. године у Њујорку, Бошњаци, Хрвати и Срби, као конститутивни народи (заједно са осталим), и грађани Босне и Херцеговине овим одлучују да Устав Босне и Херцеговине гласи:

Члан I

Босна и Херцеговина

1. Континуитет

Република Босна и Херцеговина, чије је званично име од сада "Босна и Херцеговина", наставља своје правно постојање по међународном праву као држава, са унутрашњом структуром модификованом овим Уставом и са постојећим међународно признатим границама. Она остаје држава чланица Уједињених нација, и као Босна и Херцеговина може задржати чланство или затражити пријем у организацијама у оквиру система Уједињених нација, као и у другим међународним организацијама.

2. Демократска начела

Босна и Херцеговина је демократска држава, која функционише на принципу владавине права и на основу слободних и демократских избора.

3. Састав

Босна и Херцеговина се састоји од два ентитета: Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске (у даљем тексту "ентитети")

4. Кретање роба, услуга, капитала и лица

На целој територији Босне и Херцеговине постоји слобода кретања. Босна и Херцеговина и ентитети неће ометати пуну слободу кретања лица, робе, услуга и капитала по целој територији Босне и Херцеговине. Ниједан ентитет неће успостављати било какву контролу на граници између ентитета.

5. Главни град

Главни град Босне и Херцеговине је Сарајево.

6. Симболи

О симболима Босне и Херцеговине одлучује Парламентарна скупштина, а потврђује их Председништво.

7. Држављанство

Постоји држављанство Босне и Херцеговине, које регулише Парламентарна скупштина, и држављанство сваког ентитета, које регулише сваки ентитет, под условом:

- а) Да су сви држављани сваког ентитета самим тим и држављани Босне и Херцеговине,
- б) Да се ниједном лицу не може самовољно одузети држављанство Босне и Херцеговине или ентитета нити га се на други начин оставити без држављанства. Ниједно лице не може бити лишено држављанства Босне и Херцеговине по било којој основи, као што је пол, раса, боја, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, национално или социјално порекло, повезаност са националном мањином, имовина, рођење или неки други статуси.
- ц) Сва лица која су била држављани Републике Босне и

Херцеговине непосредно пре ступања на снагу овог Устава, су држављани Босне и Херцеговине. Држављанство лица која су натурализована после 6. априла 1992, а пре ступања на снагу овог Устава, регулисаће Парламентарна скупштина.

- д) Држављани Босне и Херцеговине могу имати држављанство друге државе, под условом да постоји билатерални споразум између Босне и Херцеговине и те државе којим се то питање уређује, а који је одобрила Парламентарна скупштина у складу са чланом IV, став 4, тачка (д). Лица са двојним држављанством могу гласати у Босни и Херцеговини и ентитетима само ако имају пребивалиште у Босни и Херцеговини.
- е) Држављанин Босне и Херцеговине у иностранству ужива заштиту Босне и Херцеговине. Сваки ентитет може издавати пасоше Босне и Херцеговине својим држављанима, онако како то одреди Парламентарна скупштина. Босна и Херцеговина може издати пасоше својим држављанима којима није издат пасош неког од ентитета. Постојаће централна евиденција свих пасоша које издају ентитети и Босна и Херцеговина.

Члан II

Људска права и основне слободе

1. Људска права

Босна и Херцеговина и оба ентитета ће обезбедити највиши ниво међународно признатих људских права и основних слобода. У том циљу постоји Комисија за људска права за Босну и Херцеговину, како је предвиђено Анексом 6 Општег оквирног споразума.

2. Међународни стандарди

Права и слободе предвиђене Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода и њеним протоколима директно се примењују у Босни и Херцеговини. Ови акти имају приоритет над свим другим законима.

3. Набрајање права

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

- а) Право на живот.
- б) Право да не буду подвргнута мучењу или нехуманом и понижавајућем поступку или казни.
- ц) Право да не буду држана у ропству или потчињености или на принудном или обавезном раду.
- д) Право на личну слободу и безбедност.
- е) Право на правични поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези с кривичним поступком.
- ф) Право на приватни и породични живот, дом и преписку.
- г) Слободу мисли, савести и вероисповести.
- х) Слободу изражавања.
- и) Слободу мирног окупљања и слободу удруживања.
- ј) Право на брак и заснивање породице.
- к) Право на имовину.
- л) Право на образовање.
- м) Право на слободу кретања и пребивалишта.

4. Недискриминација

Уживање права и слобода, предвиђених овим чланом или међународним споразумима наведеним у Анексу I овог Устава, обезбеђено је свим лицима у Босни и Херцеговини без дискриминације по било којој основи као што су пол, раса, боја језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, национално и социјално порекло или повезаност са националном мањином, имовина, рођење или други статус.

5. Избеглице и расељена лица

Све избеглице и расељена лица имају право да се слободно врате својим домовима. Они имају право, у складу са Анексом 7 Општег оквирног споразума, на поврат имовине које су били лишени за време непријатељстава од 1991.г. и на накнаду за ону имовину која им не може бити враћена. Све обавезе или изјаве о таквој имовини, дате под присилом, су ништавне.

6. Имплементација

Босна и Херцеговина и сви судови, агенције, владини органи и институције којима управљају ентитети или које делују у оквиру ентитета, подвргнути су, односно примењују људска права и основне слободе из става 2.

7. Међународни споразуми

Босна и Херцеговина ће остати или постати уговорна страна међународних споразума наведених у Анексу I овог Устава.

8. Сарадња

Све надлежне власти у Босни и Херцеговини ће сарађивати са и омогућити неограничен приступ; свим међународним

механизмима за надгледање људских права установљеним за Босну и Херцеговину; надзорним телима установљеним било којим од међународних споразума наведених у Анексу I овог Устава; Међународном суду за бившу Југославију (а нарочито ће се повиновати наређењима издатим на основу члана 29. Статута Суда); и свим другим организацијама које овласти Савет безбедности Уједињених нација, са мандатом који је из подручја људских права и хуманитарног права.

Члан III **Надлежности и односи између** **институција Босне и Херцеговине и ентитета**

1. Надлежности институција Босне и Херцеговине

Следећа питања спадају у надлежност институција Босне и Херцеговине:

- а) Спољна политика.
- б) Спољнотрговинска политика.
- ц) Царинска политика.
- д) Монетарна политика, како је одређена чланом VII.
- е) Финансирање институција и међународних обавеза Босне и Херцеговине.
- ф) Политика и регулатива за усељавање, избеглице и азил.
- г) Спровођење међународних и међуентитетских кривично правних прописа, укључујући и односе са Интерполом.
- х) Успостављање и функционисање заједничких и међународних комуникација.

- и) Регулисање саобраћаја између ентитета.
- ј) Контрола ваздушног саобраћаја.

2. Надлежности ентитета

- а) Ентитети имају право да успоставе специјалне паралелне односе са суседним државама, у складу са суверенитетом и територијалним интегритетом Босне и Херцеговине.
- б) Сваки ентитет ће пружати сву потребну помоћ влади Босне и Херцеговине како би јој омогућио да испуњава међународне обавезе Босне и Херцеговине, под условом да је за финансијске обавезе које је преузео један ентитет без сагласности другог, а пре избора Парламентарне скупштине и Председништва Босне и Херцеговине, одговоран тај ентитет, изузев уколико је та обавеза неопходна за настављање чланства Босне и Херцеговине у некој међународној организацији.
- ц) Ентитети ће испунити све услове за правну сигурност и заштиту лица под њиховом јурисдикцијом, одржавањем цивилних установа за примену правних прописа које ће радити у складу са међународно признатим стандардима, поштујући међународно призната људска права и основне слободе из члана II овог Устава, као и предузимањем других одговарајућих мера.
- д) Сваки ентитет може такође да склапа уговоре са државама и међународним организацијама уз пристанак Парламентарне скупштине. Парламентарна скупштина може законом предвидети да за неке врсте споразума таква сагласност није потребна.

3. Правни поредак и надлежности институција

- a) Све владине функције и овлашћења, која нису овим Уставом изричито дата институцијама Босне и Херцеговине, припадају ентитетима.
- b) Ентитети и њихове ниже јединице у потпуности ће поштовати овај Устав, којим се стављају ван снаге одредбе закона Босне и Херцеговине и одредбе устава и закона ентитета које су у супротности с њим, као и одлуке институција Босне и Херцеговине. Општи принципи међународног права представљају интегрални део правног поретка Босне и Херцеговине и ентитета.

4. Координација

Председништво може да одлучи да олакша сарадњу између ентитета у стварима које не спадају у надлежност Босне и Херцеговине како је предвиђено овим Уставом, уколико се један ентитет не противи у датом случају.

5. Додатне надлежности

- a) Босна и Херцеговина ће преузети надлежност и за друге послове о којима се ентитети договоре; за послове предвиђене Анексима 5-8 Општег оквирног споразума; или који су потребни за очување суверенитета, територијалног интегритета, политичке независности и међународног субјективитета Босне и Херцеговине, у складу са поделом надлежности између институција Босне и Херцеговине. По потреби, могу се формирати и додатне институције за обављање ових надлежностоти.
- b) У периоду од шест месеци од ступања на снагу овог

Устава, ентитети ће отпочети преговоре са циљем да у надлежности институција Босне и Херцеговине укључе и друга питања, укључујући коришћење енергетских ресурса и заједничке привредне пројекте.

Члан IV

Парламентарна скупштина

Парламентарна скупштина има два већа: Дом народа и Представнички дом.

1. Дом народа

Дом народа се састоји од 15 делегата, од којих су две трећине из Федерације (пет Хрвата и пет Бошњака) и једна трећина из Републике Српске (пет Срба).

- а) Именоване хрватске и бошњачке делегате из Федерације бирају хрватски, односно бошњачки делегати у Дому народа Федерације. Делегате из Републике Српске бира Народна скупштина Републике Српске.
- б) Девет чланова Дома народа представљају кворум, под условом да су присутна најмање три бошњачка, три хрватска и три српска делегата.

2. Представнички дом

Представнички дом има четрдесет два члана, од којих се две трећине бирају са територије Федерације, а једна трећина са територије Републике Српске.

- а) Чланови Представничког дома се бирају директно из њихових ентитета, у складу са изборним законом који ће усвојити Парламентарна скупштина. Међутим, први избори ће се одржати у складу са Анексом 3 Општег оквирног споразума.

- б) Већина свих чланова изабраних у Представничком дому представља кворум.

3. Поступак

- а) У Сарајеву ће се састати сваки дом најкасније тридесет дана након избора.
- б) Сваки дом већином гласова усваја свој пословник о раду и међу својим члановима бира за предсједавајућег и његове заменике једног Србина, једног Бошњака и једног Хрвата, с тим да положи предсједавајућег ротира између та три изабрана лица.
- ц) Доношење свих закона захтева сагласност оба дома.
- д) Све одлуке у оба дома доносе се већином гласова оних који су присутни и који гласају. Делегати и чланови ће максимално настојати да та већина укључује најмање једну трећину гласова делегата или чланова са територије сваког ентитета. Ако већина гласова не укључује једну трећину гласова делегата или посланика са територије сваког ентитета, предсједавајући и његови заменици састаће се као комисија и покушати да обезбеде сагласност у року од три дана након гласања. Ако то не успе, одлуке се доносе већином гласова оних који су присутни и гласају, под условом да гласови против не смеју да садрже две трећине или више делегата или чланова изабраних из сваког ентитета.
- е) Предложена одлука Парламентарне скупштине може се прогласити штетном по виталне интересе бошњачког, хрватског или српског народа већином гласова из редова бошњачких, хрватских, или српских делегата, изабраних у

складу са ставом 1. тачка (а). Да би била усвојена, таква предложена одлука захтева у Дому народа сагласност већине бошњачких, већине хрватских и већине српских делегата који су присутни и гласају.

- ф) Када се већина бошњачких, хрватских или српских делегата успротиви позивању на тачку (е), председавајући Дома народа ће одмах сазвати Заједничку комисију од три делегата, по једног из редова бошњачких, хрватских и српских делегата, како би решила то питање. Ако Комисија у томе не успе у року од пет дана, предмет се преноси на Уставни суд, који ће у хитном поступку размотрити процедуралну регуларност у тој ствари.
- г) Дом народа могу да распусе Председништво или сам Дом, под условом да је ту одлуку Дома о распуштању усвојила већина, која укључује већину делегата из најмање два народа, бошњачког, хрватског или српског. Међутим, Дом народа изабран на првим изборима након ступања на снагу овог Устава не може се распустити.
- х) Одлуке Парламентарне скупштине неће ступати на снагу пре објављивања.
- и) Оба већа ће публиковати потпуне записнике својих расправа и, осим у изузетним случајевима у складу са пословником, расправљаће јавно.
- ј) Делегати и чланови неће бити кривично или грађански одговорни за било који поступак извршен у оквиру њихових дужности у Парламентарној скупштини.

4. Овлашћења

Парламентарна скупштина је надлежна за:

- а) Доношење закона потребних за спровођење одлука Председништва или за извршавање надлежности Скупштине по овом Уставу.
- б) Одлучивање о изворима и износу средстава за функционисање институција Босне и Херцеговине и за међународне обавезе Босне и Херцеговине.
- ц) Одобравање буџета за институције Босне и Херцеговине.
- д) Одлучивање о престанку на ратификацију уговора.
- е) Друга питања потребна за извршавање њезиних дужности или оних обавеза које су јој узајамним споразумом доделили ентитети.

Члан V Председништво

Председништво Босне и Херцеговине се састоји од три члана: једног Бошњака и једног Хрвата, а сваки од њих се непосредно бира са територије Федерације, и једног Србина, који се непосредно бира са територије Републике Српске.

1. Избори и трајање мандата

- а) Чланове Председништва ће непосредно бирати сваки ентитет (тако да сваки гласач гласа за једно место у Председништву) у складу са изборним законом који ће усвојити Парламентарна скупштина. Међутим, први избори ће се одржати у складу са Анексом 3 Општег оквирног споразума. Упражњено место у Председништву

попуниће се из одговарајућег ентитета, у складу са законом који ће усвојити Парламентарна скупштина.

- б) Мандат чланова Председништва изабраних на првим изборима траје две године; мандат чланова изабраних након тога трајаће четири године. Чланови могу бити узастопно бирани још једном и после тога не могу бити бирани следеће четири године.

2. Поступак

- а) Председништво доноси пословник о свом раду, којим ће се обезбедити одговарајуће обавештење о свим састанцима Председништва.
- б) Чланови Председништва из својих редова именују председавајућег. У првом мандату Председништва, председавајући је онај члан који добије највећи број гласова. Касније ће о методу избора председавајућег, ротирањем или на други начин, одлучити Парламентарна скупштина у складу са чланом IV, став 3.
- ц) Председништво ће настојати да консензусом усвоји све одлуке Председништва (тј. оне које произилазе из члана В(3), тачка (а)-(е). Такве одлуке могу, што произилази из тачке (д) овог става, ипак да усвоје два члана ако сви напори за постизање консензуса претрпе неуспех.
- д) Члан Председништва који се не слаже са неком одлуком Председништва може да изјави да је она веома штетна по виталне интересе ентитета за територију са које је изабран, под условом да то учини у року од три дана од њеног усвајања. Таква одлука ће се одмах упутити Народној скупштини Републике Српске, ако је такву

изјаву дао члан са те територије, бошњачким делегатима у Дому народа Федерације, ако је такву изјаву дао бошњачки члан, или хрватској делегацији тог тела, ако је такву изјаву дао хрватски члан. Ако је та изјава потврђена двотрећинском већином у року од десет дана по упућивању, оспорена одлука Председништва неће ступити на снагу.

3. Надлежности

Председништво је надлежно за:

- а) Вођење спољне политике Босне и Херцеговине.
- б) Именовање амбасадора и других међународних представника Босне и Херцеговине, од којих се са територије Федерације не бира више од две трећине.
- ц) Представљање Босне и Херцеговине у међународним и европским организацијама и институцијама и тражење чланства у оним међународним организацијама и институцијама у којима Босна и Херцеговина није члан.
- д) Преговарање о закључењу међународних уговора Босне и Херцеговине, отказивање и, уз сагласност Парламентарне скупштине, ратификовање таквих уговора.
- е) Извршавање одлука Парламентарне скупштине.
- ф) Предлагање годишњег буџета Парламентарној скупштини на препоруку Министарског савета.
- г) Извештавање по захтеву, најмање једанпут годишње, Парламентарне скупштине о трошковима Председништва.
- х) Координацију, према потреби, са међународним и невладиним организацијама у Босни и Херцеговини.

- и) Вршење других функција које могу бити потребне за извршење његових дужности, које му може доделити Парламентарна скупштина, или за које се сложе ентитети.

4. Министарски савет

Председништво ће именовати председавајућег Министарског савета, који ступа на дужност пошто га потврди Представнички дом. Председавајући именује министра спољних послова, министра за спољну трговину и друге министре по потреби, а који ће ступити на дужност након што их потврди Представнички дом.

- а) Председавајући и министри заједно чине Министарски савет, са надлежностима за извршавање политике и одлука Босне и Херцеговине у подручјима из члана III, став 1, 4 и 5, о чему подноси извештаје Парламентарној скупштини (укључујући и, најмање једанпут годишње, извештаје о трошковима Босне и Херцеговине).
- б) Са територије Федерације не може бити именовано више од две трећине свих министара. Председавајући именује и заменике министара (који нису из истог конститутивног народа као њихови министри), који преузимају дужност након што их потврди Представнички дом.
- ц) Министарски савет ће поднети оставку кад год му Парламентарна скупштина изгласа неповерење.

5. Стални комитет

- а) Сваки члан Председништва има, по својој функцији, цивилну команду над оружаним снагама. Ниједан ентитет неће претити силом или користити силу против

другог ентитета и ни под којим околностима неће оружане снаге једног ентитета ући на територију другог ентитета или на њој боравити без сагласности владе овог другог ентитета и Председништва Босне и Херцеговине. Све оружане снаге у Босни и Херцеговини деловаће у сагласности са суверенитетом и територијалним интегритетом Босне и Херцеговине.

- б) Чланови Председништва ће изабрати Стални комитет за војна питања, који ће координисати активности оружаних снага у Босни и Херцеговини. Чланови Председништва су уједно и чланови Сталног комитета.

Члан VI

Уставни суд

1. Састав

Уставни суд Босне и Херцеговине има девет чланова.

- а) Четири члана бира Представнички дом Федерације, а два члана Народна скупштина Републике Српске. Преостала три члана бира председник Европског суда за људска права након консултација са Председништвом.
- б) Судије ће бити истакнути правници великог моралног угледа. Сваки пуноправни гласач са тим квалификацијама може да буде судија Уставног суда. Судије које изабере председник Европског суда за људска права не могу бити држављани Босне и Херцеговине, нити неке од суседних земаља.
- ц) Мандат судија који буду именовани на почетку трајаће пет година, осим ако не поднесу оставку или не буду с разлогом разрешени консензусом осталих судија. Судије које ће у

почетку бити именоване не могу бити поново именоване. Судије које ће након тога бити именоване вршиће службу до седамдесет година старости, изузев ако не дају оставку или не буду с разлогом разрешени консензусом осталих судија.

- д) За именовање након више од пет година по првобитном именовању судија, Парламентарна скупштина може законом да предвиди другачији начин избора оних троје судија које бира председник Европског суда са људска права.

2. Поступак

- а) Већина свих чланова Суда представљаће кворум.
- б) Суд ће усвојити пословник Суда већином гласова својих чланова. Судски поступак ће бити јаван и Суд ће објављивати образложење својих одлука.

3. Надлежности

Уставни суд ће штитити овај Устав.

- а) Уставни суд има искључиву надлежност да одлучује у споровима који по овом Уставу настају између ентитета, или између Босне и Херцеговине и једног или оба ентитета, или између институција Босне и Херцеговине, укључујући, али се не ограничавајући само на то:
- Да ли је одлука неког ентитета да успостави специјални паралелни однос са неком од суседних држава сагласна овом Уставу, укључујући и одредбе које се односе на сувереност и територијални интегритет Босне и Херцеговине.
 - Да ли је неки члан устава или закона ентитета у сагласности са овим Уставом.

Спорове могу покретати само чланови Председништва, председавајући Министарског савета, председавајући или заменик председавајућег било којег већа Парламентарне скупштине, једна четвртина чланова било којег већа Парламентарне скупштине или једна четвртина било ког законодавног већа неког ентитета.

- б) Уставни суд има и апелациону надлежност над питањима по овом Уставу, која проистичу из пресуде сваког суда у Босни и Херцеговини.
- ц) Уставни суд има надлежност у питањима која му упуту било који суд у Босни и Херцеговини, а односи се на то да ли је закон на чијој ваљаности почива његова одлука, сагласан са овим Уставом, Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама и њеним протоколима, или са законима Босне и Херцеговине; или у погледу постојања или делокруга неког општег правила међународног јавног права које је од значаја за одлуку тог суда.

4. Одлуке

Одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Члан VII Централна банка

Централна банка Босне и Херцеговине је једина власт за емитовање новца и монетарну политику у целој Босни и Херцеговини.

1. Парламентарна скупштина ће одредити надлежности Централне банке. Међутим, првих шест година након ступања на снагу овог Устава, она не може давати кредите стварањем

новца, нити деловати као валутна емисиона установа. После тога Парламентарна скупштина јој може дати ту надлежност.

2. Први Управни одбор Централне банке сачињаваће Гувернер, којег именује Међународни монетарни фонд након консултација са Председништвом, и три члана, која именује Председништво, од којих су два из Федерације (један Бошњак, један Хрват, који заједно имају један глас) и један из Републике Српске, а сви имају мандат од шест година. Глас Гувернера, који не може бити грађанин Босне и Херцеговине, нити неке од суседних држава, може бити одлучујући у случају изједначеног броја гласова.
3. Након тога ће Управни одбор Централне банке Босне и Херцеговине сачињавати пет лица, која именује Председништво на мандат од шест година. Одбор ће именовати Гувернера међу својим члановима са мандатом од шест година.

Члан VIII Финансије

1. Парламентарна скупштина ће сваке године, на предлог Председништва, усвајати буџет за покривање трошкова потребних за извршавање надлежности институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине.
2. Ако се такав буџет не усвоји благовремено, привремено ће се примењивати буџет из претходне године.
3. Федерација ће обезбеђивати две трећине, а Република Српска једну трећину прихода потребних за буџет, осим

у случајевима где Парламентарна скупштина одлучује о начину стицања прихода.

Члан IX

Опште одредбе

1. Ниједно лице које служи казну изречену од стране Међународног суда за бившу Југославију и ниједно лице које је под оптужницом тог Суда, а није се повиновало налогу да се појави пред Судом, не може бити кандидат за наименовану, изборну или другу јавну функцију нити је вршити на територији Босне и Херцеговине.
2. Накнада за лица на функцији у институцијама Босне и Херцеговине не може се умањити за време трајања мандата носиоца функције.
3. Функционери именовани на положаје у институцијама Босне и Херцеговине, у начелу, представљају састав народа Босне и Херцеговине.

Члан X

Измене и допуне

1. Амандмански поступак

Овај Устав се може мењати и допуњавати одлуком Парламентарне скупштине, која укључује двотрећинску већину гласова оних који су присутни и који гласају у Представничком дому.

2. Људска права и основне слободе

Ниједан амандман овог Устава не може да елиминише или умањи права и слободе из члана II овог Устава или да измени ову одредбу.

Члан XI

Прелазни аранжмани

Прелазни аранжмани о јавним функцијама, важењу закона и другим питањима дати су у Анексу II овог Устава.

Члан XII

Ступање на снагу

1. Овај Устав ступа на снагу по потписивању Општег оквирног споразума као уставни акт који замењује и ставља ван снаге Устав Републике Босне и Херцеговине.
2. У року од три месеца по ступању на снагу овог Устава, ентитети ће амандманским поступком изменити своје уставе како би обезбедили њихову сагласност са овим Уставом, у складу са чланом III, став 3, тачка (б).

Анекс I

Додатни споразуми о људским правима који ће се примењивати у Босни и Херцеговини

1. Конвенција о спречавању и кажњавању злочина геноцида (1948)
2. Женевске конвенције I-IV о заштити жртава рата (1949) и њихови допунски протоколи I-II (1977)
3. Конвенција о статусу избеглица (1951) и Протокол (1966)
4. Конвенција о држављанству удатих жена (1957)
5. Конвенција о смањењу броја лица без држављанства (1961)
6. Међународна конвенција о елиминацији свих облика расне дискриминације (1965)

7. Међународни пакт о грађанским и политичким правима (1966) и опциони протоколи (1966 и 1989)
8. Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима (1966)
9. Конвенција о елиминацији свих облика дискриминације жена (1979)
10. Конвенција против мучења и других сурових, нехуманих и понижавајућих поступака или кажњавања (1984)
11. Европска конвенција о спречавању мучења и нехуманих или понижавајућих поступака или кажњавања (1987)
12. Конвенција о правима детета (1989)
13. Међународна конвенција о заштити права свих радника миграната и чланова њихових породица (1990)
14. Европска повеља за регионалне и мањинске језике (1992)
15. Оквирна конвенција за заштиту националних мањина (1994)

Анекс II

Прелазни аранжмани

1. Заједничка прелазна комисија

- а) Стране овим формирају Заједничку прелазну комисију са мандатом да расправља о практичним питањима спровођења Устава Босне и Херцеговине и Општег оквирног споразума и његових анекса и да даје препоруке и предлоге.

- б) Заједничку прелазну комисију чине четири лица из Федерације, три лица из Републике Српске и један представник Босне и Херцеговине.
- ц) Састанцима комисије председава Високи представник или лице које он одреди.

2. Континуитет правних прописа

Сви закони, прописи и судски правилници, на снази на територији Босне и Херцеговине у време ступања на снагу овог Устава, остају на снази у оној мјери у којој нису у супротности са Уставом, док одговарајући орган власти Босне и Херцеговине не одлучи другачије.

3. Правни и административни поступци

Сви поступци на судовима или у управним телима који су у току на територији Босне и Херцеговине у време ступања на снагу овог Устава, наставиће се или ће се пренети на друге судове или тела у Босни и Херцеговини у складу са прописима којима се уређују надлежности таквих судова и тела.

4. Државни органи

Док не буду замењени новим споразумом или законом, органи власти, институције и друга тела Босне и Херцеговине деловаће у складу са важећим прописима.

5. Уговори

Сваки уговор који је ратификовала Република Босна и Херцеговина између 1. јануара 1992. године и ступања на снагу овог Устава, изнеће се пред чланове Председништва у року од петнаест дана након њиховог ступања на дужност. Сваки уговор који не буде изнесен пред чланове биће

проглашен неважећим. У року од шест месеци након што се Парламентарна скупштина први пут састане, на захтев било којег члана Председништва, Парламентарна скупштина ће разматрати да ли да поништи било који други уговор.

**ПОСЛОВНИК
ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

На основу члана IV/3 б) Устава Босне и Херцеговине, Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, на 72. сједници, одржаној 16. јануара 2006. године, усвојио је

**ПОСЛОВНИК
ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**ГЛАВА I - Конституисање Представничког дома
Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине**

Члан 1.

**(Конституисање Представничког дома
Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине)**

Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Дом) организује се и ради у складу са Уставом БиХ, законом и овим пословником.

Члан 2.

(Конституирајућа сједница)

- (1) Дом се конституише одржавањем прве сједнице тог мандата.
- (2) Прву сједницу Дома, после избора, сазива Колегијум Дома из претходног сазива, ако законом није другачије регулисано.
- (3) Док се не изабере предсједавајући, првој сједници предсједава најстарији изабрани посланик, као привремени предсједавајући.
- (4) Након отварања прве сједнице, привремени предсједавајући чита листу посланика.

Члан 3. **(Свечана изјава)**

Посланици преузимају дужност заједничким давањем и појединачним потписивањем свечане изјаве која гласи: "Изјављујем да ћу савјесно вршити дужности које су ми повјерене; поштовати Устав Босне и Херцеговине; у потпуности спроводити Општи оквирни споразум за мир у Босни и Херцеговини; штитити и заузимати се за људска права и основне слободе, те штитити интересе и равноправност свих народа и грађана."

Члан 4. **(Избор Колегијума Дома)**

- (1) Након што посланици дају изјаву, Дом међу својим члановима бира једног Србина, једног Бошњака и једног Хрвата који ће вршити дужности: предсједавајућег, првог замјеника предсједавајућег и другог замјеника предсједавајућег Дома. Предсједавајући не може да буде изабран из истог конститутивног народа као предсједавајући Предсједништва БиХ и предсједавајући Савјета министара БиХ.
- (2) Сваки посланик има право да предлаже кандидате за ове дужности. Ако за једно мјесто има више кандидата, редослијед кандидата утврђује се жребањем. Након што се утврди листа кандидата за свако мјесто, гласа се.
- (3) У првом кругу гласања прво се гласа за предсједавајућег, затим за првог замјеника предсједавајућег те за другог замјеника предсједавајућег Дома, а у другом кругу обрнутим редослиједом.
- (4) Ако од више кандидата за једно мјесто ниједан кандидат

није добио потребну већину или су добили исти број гласова, гласање се понавља за два кандидата који су добили највише или исти број гласова.

- (5) Одлука о избору доноси се већином гласова оних који су присутни и гласају, с тим што ће, у случају усаглашавања, усаглашавање обавити представници политичких партија заступљених у Дому, а ако усаглашавање не успије, гласање се у цјелини понавља.
- (6) Ако ниједан кандидат није добио потребну већину, гласање се у цјелини понавља.

Члан 5.

(Формирање клубова посланика)

- (1) У року од наредних седам дана, посланици могу да формирају клубове према члану 16. овог пословника. Клубови достављају предсједавајућем листу својих чланова, коју је потписао сваки члан, укључујући званични назив клуба посланика и име његовог предсједавајућег и замјеника предсједавајућег.
- (2) Предсједавајући и замјеник предсједавајућег могу да се ротирају према договору, што ће бити наведено у листи чланова клуба.

Члан 6.

(Рок за избор чланова комисија)

У року од седам дана након истека рока одређеног чланом 5, Дом, на предлог клубова, одлучује о чланству у комисијама према члану 30. овог пословника.

ГЛАВА II - Посланици и клубови посланика

Одјељак А. Права и дужности посланика

Члан 7.

(Учешће у раду сједница Дома и комисија)

- (1) Посланик има право и дужност да присуствује сједницама Дома и сједницама комисија Дома чији је члан. Он учествује у њиховом раду и ангажује се на проналажењу рјешења и доношењу одлука којима се обезбјеђује извршавање уставних надлежности институција БиХ.
- (2) У остваривању својих дужности, посланик може да учествује у раду комисија чији није члан, без права гласа.
- (3) Посланик који је спријечен да присуствује сједници Дома или комисије чији је члан, или који мора да напусти сједницу за вријеме њеног трајања, на вријеме обавјештава предједавајућег Дома или предједавајућег комисије, те износи разлоге свог одсуства.

Члан 8.

(Посланичке иницијативе)

Посланик има право да иницира поступак за усвајање, измјене или допуне Устава БиХ, закона и других аката, као и да примијени друге поступке садржане у овом пословнику.

Члан 9.

(Обавјештавање посланика и достављање материјала)

Да би се олакшало његово учешће у активностима Дома, посланик се, у складу са Пословником, благовремено обавјештава о сазивању сједнице и доставља му се одговарајући материјал.

Члан 10.
(Право на слободу изражавања)

- (1) Посланик има право на слободу изражавања.
- (2) Посланик је дужан да се бави питањима од политичког и јавног интереса.
- (3) Право и дужност из ст. (1) и (2) овог члана посланик остварује за говорницом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, на јавним скуповима које организују власт или невладине организације, те путем средстава јавног информисања.

Члан 11.
(Чување тајности)

- (1) Посланик је обавезан да држи у тајности државну, војну, службену или пословну тајну и повјерљиве податке и за то је одговоран.
- (2) Прије достављања материјала посланику, предсједавајући Дома и предсједавајући комисија Дома, у сарадњи са подносиоцем материјала, одлучују о степену повјерљивости материјала, у складу са законом.
- (3) Став (1) овог члана односи се и на материјале које Савјет министара БиХ и друга тијела БиХ достављају Дому, а који су означени као државна, војна, службена или пословна тајна, како је одређено законом или другим прописима донесеним на основу закона.
- (4) Дом може, на препоруку Уставноправне комисије и након расправе, одузети имунитет посланику који крши правила из ст. (1) - (3) овог члана, након чега се може спровести судски поступак.

- (5) Уставноправна комисија може дати препоруку Дому за одузимање имунитета ако то од ње затраже Колегијум Дома, неко од сталних тијела Дома или најмање један клуб посланика.

Члан 12.

(Радноправни статус посланика)

- (1) Посланик, који има статус стално запосленог у Дому, има право на плату за вршење дужности и друге накнаде, у складу са законом и одлукама Заједничке комисије за административне послове, а сви посланици имају право на посланички паушал те право на надокнаду одређених материјалних трошкова.
- (2) Својим закључком Дом, на предлог Колегијума Дома, одређује критеријуме по којима посланик, у својству изабраног функционера, има статус стално запосленог посланика у Дому.

Члан 13.

(Посланичка легитимација)

- (1) Посланику се издаје посланичка легитимација и гласачка картица са бројем за чију је употребу одговоран. Посланичка легитимација и гласачка картица не могу се давати ниједном другом лицу ни посланику.
- (2) У посланичкој легитимацији наводи се: име и презиме посланика, имунитетско право и друга права одређена законом.
- (3) Садржај, форма и начин вођења евиденције о посланичкој легитимацији и гласачкој картици са бројем утврђује Колегијум Дома. Секретар Дома задужен је за њихово издавање и вођење евиденције.

Члан 14.
(Одговорност посланика)

- (1) У складу са Уставом БиХ и законом, посланик неће бити позван на кривичну и грађанску одговорност за било које дјело извршено у оквиру својих дужности у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ПСБиХ).
- (2) О одузимању имунитета у сваком конкретном случају одлучује Дом, на предлог Уставноправне комисије.

Члан 15.
(Оставка посланика)

- (1) Посланик има право да поднесе оставку на посланичку дужност. Оставка се подноси предсједавајућем Дома у писаној форми или усмено на сједници Дома, ако Изборним законом БиХ није другачије регулисано.
- (2) Посланик, укључујући и посланика који је поднио оставку, може да затражи хитну расправу у вези са оставком. Ако посланик и након расправе остане при оставци, предсједавајући о томе обавјештава надлежно тијело утврђено законом како би се извршила његова замјена.

Одјељак Б. Клубови посланика

Члан 16.
(Формирање клубова посланика)

- (1) Клубови се формирају као облик дјеловања посланика у Дому, посебно у припремању и утврђивању дневног реда за сједницу Дома.
- (2) Клуб могу да формирају најмање три посланика.

- (3) Посланик који није ступио ни у један посебан клуб може да буде члан мјешовитих клубова. Права и дужности мјешовитих клубова иста су као и свих осталих клубова.
- (4) Независни посланик има иста права и обавезе као и посланик који је укључен у клуб.

Члан 17.

(Руковођење и уређење клубова посланика)

Клуб има предсједавајућег и замјеника предсједавајућег и самостално уређује своју организацију и дјеловање.

Члан 18.

(Услови за рад клубова посланика)

Ради стварања повољних услова за учешће клубова у активностима Дома, Заједничка комисија за административне послове одлучује и годишње извјештава Дом о прерасподјели финансијских средстава, просторија, као и административних, техничких и других услуга за рад клубова.

ГЛАВА III - Организација Дома

Одјељак А. Колегијум Дома, Проширени колегијум Дома и Заједнички колегијум оба дома ПСБиХ

Члан 19.

(Колегијум Дома)

- (1) Колегијум Дома (у даљем тексту: Колегијум) чине: предсједавајући, те први и други замјеник предсједавајућег Дома.

- (2) У случају да мјесто председавајућег, првог или другог замјеника председавајућег остане упражњено, Дом бира једног од својих чланова из истог конститутивног народа којем припада и одсутни председавајући или замјеник председавајућег, који ће попунити упражњено мјесто.

Члан 20. **(Дужности Колегијума)**

Колегијум је задужен за:

- а) остваривање права и дужности посланика, који су у вези са вршењем њихове дужности те израду предлога критеријума којим се регулишу права и обавезе посланика на професионалном раду;
- б) сарадњу са Домом народа, укључујући одржавање пленарне сједнице оба дома на свој или на захтјев Колегијума Дома народа, и за одржавање заједничких сједница колегијума;
- ц) остваривање права и дужности Дома према Предсједништву БиХ и Савјету министара БиХ, у складу са Уставом БиХ, законом и овим пословником;
- д) разматрање иницијатива и предлога поднесених Дому у вези са њиховом усклађеношћу са овим пословником;
- е) одлучивање о томе која је комисија надлежна за разматрање предлога закона и других иницијатива;
- ф) одлучивање о употреби печата Дома који ће да буде стављен на сваки одобрени акт;
- г) остваривање сарадње са политичким партијама, организацијама и удружењима грађана;

- х) одлучивање о тумачењу овог пословника, док питање не регулише Дом;
- и) примјену и других овлашћења додијелених овим пословником.

Члан 21.

(Сазивање сједница и доношење одлука Колегијума)

- (1) Сједницу Колегијума сазива предсједавајући на захтјев било којег његовог члана.
- (2) Колегијум доноси своје одлуке консензусом. Ако напори да се постигне консензус не успију, одлуке доноси Дом.

Члан 22.

(Проширени колегијум)

- (1) Колегијум ради у проширеном саставу, уз учешће представника сваког клуба посланика, на:
 - а) консултацијама у вези са припремањем пленарних сједница и при томе одлучује о обавезним и другим могућим тачкама;
 - б) консултацијама у вези са припремањем могућег радног плана;
 - ц) одлучивању о трајању расправе о питањима која су на дневном реду сједнице Дома, а нису законодавног карактера;
 - д) свим другим питањима која би могла утицати на функционисање Дома.
- (2) Проширени колегијум настоји да усваја одлуке консензусом. Ако напори да се постигне консензус не успију, Колегијум усваја одлуке консензусом.

- (3) Представник Савјета министара БиХ позива се на сједницу или дио сједнице Проширеног колегијума и учествује у расправи о питањима из става (1) тач. а) и б) овог члана. Став представника Савјета министара БиХ није од важности за усвајање одлуке.

Члан 23.

(Сазивање сједница Проширеног колегијума)

Проширени колегијум састаје се према радном плану на захтјев председавајућег, замјеника председавајућег или једног од клубова посланика.

Члан 24.

(Позивање на сједнице Проширеног колегијума)

На сједницу Проширеног колегијума позивају се, према потреби, председавајући комисија Дома и друга лица која позове председавајући, а која неће имати право одлучивања.

Члан 25.

(Заједнички колегијум оба дома ПСБиХ)

- (1) Сједница Заједничког колегијума оба дома ПСБиХ (у даљем тексту: Заједнички колегијум) одржава се најмање једном мјесечно.
- (2) Заједничком колегијуму наизмјенично председавају председавалујући домова. Прву сједницу Заједничког колегијума сазивају председавајући оба дома ПСБиХ (у даљем тексту: оба дома). Наредну сједницу сазива председавајући дома који председава сједници.
- (3) Заједнички колегијум одлуке доноси консензусом. У случају да се не постигне консензус о неком питању, коначну одлуку доносе домови.

- (4) Када се тако одлучи, у раду Заједничког колегијума могу да учествују представници клубова народа и клубова посланика.
- (5) Заједнички колегијум надлежан је за:
- а) иницирање и координирање међупарламентарне сарадње;
 - б) именовање чланова привремених делегација које учествују на међупарламентарним скуповима, о чему обавјештавају клубове народа и клубове посланика;
 - ц) одлучивање о начину и роковима расправа у вези са одлукама које захтијевају одобрење оба дома;
 - д) утврђивање критеријума за избор чланова сталних делегација ПСБиХ;
 - е) сазивање и организовање заједничке сједнице оба дома ПСБиХ;
 - ф) сазивање заједничких састанака са Савјетом министара БиХ;
 - г) утврђивање предлога за именовање секретара Заједничке службе Секретаријата ПСБиХ и именовање секретара заједничких комисија оба дома у складу са Одлуком о организацији Секретаријата ПСБиХ;
 - х) обављање и других послова које му домови стављају у надлежност и који су утврђени пословницима домова.

Одјељак Б. Предсједавајући Дома

Члан 26.

(Ротација предсједавајућих и предсједавање сједницама)

- (1) Предсједавајући се аутоматски ротира на тој дужности, без гласања, сваких осам мјесеци, почевши од дана избора предсједавајућег.

- (2) Ако предсједавајући привремено није у могућности да присуствује сједници Дома, дужност предсједавајућег врши први замјеник предсједавајућег. Ако је овај посљедњи такође привремено одсутан, дужност предсједавајућег врши други замјеник предсједавајућег.

Члан 27.

(Дужности предсједавајућег)

(1) Предсједавајући Дома:

- а) представља Дом;
- б) учествује у припреми, сазива и предсједава сједници Дома;
- ц) учествује у припреми, сазива и предсједава сједници Колегијума;
- д) иницира расправу о питањима из надлежности Дома;
- е) усмјерава расправу, даје ријеч учесницима у расправи и одузима је према овом пословнику;
- ф) ограничава трајање расправе у вези са једним или више питања, ако је потребно, како би се обезбиједило разматрање усвојеног дневног реда у цјелини;
- г) предузима све потребне мјере како би се обезбиједила мирна и уредна расправа, укључујући и одгађања за краћи временски период;
- х) стара се о примјени овог пословника;
- и) задужен је за примјену принципа јавности рада Дома и комисија Дома;
- ј) стара се о остваривању права и вршењу дужности посланика у оквиру надлежности Дома;

- к) потписује законе и друге акте које Дом усвоји;
 - л) издаје упутства секретару Дома у вези са извршењем задатака и дужности;
 - м) извршава друге дужности у складу са одлукама Дома.
- (2) У вршењу поменутих дужности, предсједавајући се консултује са својим замјеницима.

Одјељак Ц. Опште одредбе о комисијама Дома

Члан 28. (Комисије)

Дом формира сталне и привремене комисије Дома и заједничке сталне или привремене комисије оба дома.

Члан 29. (Привремене комисије Дома)

- (1) Дом својим закључком може на предлог посланика или клуба посланика формирати привремене комисије Дома:
- а) за разматрање извршења или припремање одређеног акта или питања;
 - б) истражне комисије.
- (2) Предлагач је дужан да предложи циљеве и задатке.
- (3) Задаци и састав комисије утврђују се закључком Дома.

Члан 30.
(Број и структура чланова, председавајући и ангажовање стручњака у комисијама)

- (1) Сталне комисије имају девет чланова, док привремене комисије могу имати до девет чланова. Попуњавање комисија пропорционално је величини клубова посланика у Дому, од којих су двије трећине чланова изабране са територије Федерације БиХ, а једна трећина са територије Републике Српске.
- (2) Комисије између својих чланова бирају председавајућег, првог и другог замјеника председавајућег. Они се бирају из редова три конститутивна народа.
- (3) Комисије могу да затраже повремену помоћ стручњака са листе коју су потврдила оба дома. Јавни конкурс расписују и спроводе стручне службе Секретаријата ПСБиХ (у даљем тексту: Секретаријат) на основу критеријума које је утврдила Заједничка комисија за административне послове.
- (4) Заједничка комисија за административне послове утврђује и предлаже Дому листу стручњака усаглашену са надлежним комисијама.

Члан 31.
(Дужности комисија)

- (1) Комисије дају мишљења, подносе предлоге и извјештаје Дому и врше друге дужности како је прописано овим пословником. Комисије одлучују и о питањима која им Дом пренесе у надлежност, с тим што се на комисије не може пренијети надлежност за усвајање закона.

- (2) Комисије једном годишње Дому подносе извјештај о свом раду.

Члан 32. (Организација рада комисије)

Предсједавајући комисије, у сарадњи са њеним секретаром, организује рад комисије. Он има иста овлашћења и компетенције као предсједавајући Дома, примијењено на поступке и расправе у комисији.

Члан 33. (Први и други замјеник предсједавајућег комисије)

- (1) Први замјеник предсједавајућег комисије замјењује предсједавајућег комисије кад је овај спријечен да врши дужност предсједавајућег. Ако је први замјеник предсједавајућег одсутан, дужност предсједавајућег врши други замјеник предсједавајућег.
- (2) Ако мјесто предсједавајућег комисије или једног од његових замјеника остане упражњено, комисија одређује једног од својих чланова да привремено попуни упражњено мјесто и о томе обавјештава Дом.

Члан 34. (Сазивање сједница комисије)

- (1) Сједницу комисије сазива предсједавајући комисије на сопствену иницијативу и на предлог Колегијума и Проширеног колегијума, замјеника предсједавајућег те комисије или најмање једне трећине чланова комисије, као и у случају из члана 33. став (1) овог пословника.
- (2) Предсједавајући сазива сједницу комисије пет дана прије

њеног одржавања, осим ако не постоје оправдани разлози да се она сазове у краћем периоду. Посланику се на вријеме доставља материјал који је у вези са дневним редом.

- (3) Ако председавајући комисије не сазове сједницу када се то од њега затражи, сједницу сазива један од његових замјеника.
- (4) Сједници комисије могу да присуствују представници клубова посланика који нису заступљени у комисији, као и стручњаци за поједине области, без права одлучивања.

Члан 35.

(Доношење одлука у комисијама)

Комисија одлучује простом већином, уз услов да је присутна најмање већина чланова, осим коначних одлука о којима се не изјашњава Дом, када комисија одлучује према процедури утврђеној чл. 79. и 80. овог пословника, с тим што председавајући, те први и други замјеник председавајућег настоје да постигну сагласност.

Члан 36.

(Сарадња са другим комисијама и тијелима)

- (1) Комисија сарађује са другим комисијама Дома и одговарајућим тијелима Дома народа о питањима од заједничког интереса.
- (2) У вршењу дужности из своје надлежности, комисија може да сарађује са одговарајућим тијелима Предсједништва БиХ, Савјета министара БиХ, ентитетских парламената и другим тијелима и институцијама на свим нивоима власти, као и групом грађана.

Члан 37.
(Методе рада комисије)

- (1) Комисија може да:
- а) спроведе јавна или затворена саслушања;
 - б) позива и саслушава свједоке из било које институције у Босни и Херцеговини и може од њих да захтијева да одговоре на сва питања и изнесу све чињенице и информације, као и оне које представљају државну тајну. Лажне или нетачне изјаве дате комисији третираће се у складу са позитивним законским прописима;
 - ц) захтијева извјештаје од било којег изабраног и именованог функционера, службеника или институције;
 - д) захтијева помоћ ревизора;
 - е) затражи помоћ независних стручњака изван институција у Босни и Херцеговини.
- (2) Комисија може да одржи заједничка јавна или затворена саслушања са другом надлежном комисијом.

Члан 38.
(Поткомисија или радна група)

Ради проучавања одређених питања из своје надлежности, припремања извјештаја или закона, комисија може да формира поткомисију или радну групу и утврди надлежност њеног рада.

Члан 39.
(Процедуре)

У случајевима који нису посебно регулисани овим пословником, процедуре у комисијама прате основне одредбе о законодавним активностима.

Одјељак Д. Сталне комисије Дома

Члан 40.
(Сталне комисије)

Дом има сљедеће сталне комисије:

- а) Уставноправну комисију;
- б) Комисију за спољне послове;
- ц) Комисију за спољну трговину и царине;
- д) Комисију за финансије и буџет;
- е) Комисију за саобраћај и комуникације;
- ф) Комисију за остваривање равноправности полова.

Члан 41.
(Уставноправна комисија)

(1) Уставноправна комисија:

- а) прати спровођење Устава БиХ;
- б) разматра питања значајна за уставни поредак Босне и Херцеговине и даје иницијативу за амандмане на Устав БиХ;
- ц) испитује и доставља Дому мишљења о предлозима амандмана на Устав БиХ;
- д) спроводи јавну расправу о предлозима амандмана на Устав БиХ или предлозима закона, те обавјештава Дом о резултатима јавне расправе;

- е) разматра предлоге закона које Дом треба да усвоји, у вези са њиховом усклађеношћу са Уставом БиХ и правним системом, као и у погледу правне обраде те Дому подноси извјештај са мишљењем и предлозима, и правно-техничким исправкама очигледних грешака у тексту;
 - ф) разматра питања законодавне методологије и друга питања значајна за усклађеност правно-техничке обраде аката које Дом треба да усвоји;
 - г) доставља мишљења Уставном суду БиХ;
 - х) учествује у припремању програма рада из области законодавне активности Дома;
 - и) утврђује, заједно са одговарајућом комисијом Дома народа, пречишћени текст закона и других прописа када и ако их за то овласте оба дома;
 - ј) разматра предлоге за одузимање имунитета и у вези с тим предлаже одговарајуће одлуке Дому.
- (2) Комисија разматра питања која се односе на: правни систем; изборни систем; Савјет министара БиХ; државне празнике; грб, заставу и државну химну Босне и Херцеговине, печат Босне и Херцеговине; државну администрацију; спровођење међународних и домаћих кривичних закона; те друга питања из надлежности Дома која нису у надлежности других комисија.

Члан 42.

(Комисија за спољне послове)

- (1) Комисија за спољне послове:
- а) прати вођење спољне политике Предсједништва БиХ и Савјета министара БиХ;

- б) разматра питања сарадње Босне и Херцеговине с Уједињеним нацијама и међународном заједницом;
 - ц) разматра питања међупарламентарне сарадње са одговарајућим комисијама парламената других земаља;
 - д) разматра питања сарадње са Савјетом Европе, Интерпарламентарном унијом, Централноевропском иницијативом и Организацијом за европску безбједност и сарадњу, те другим међународним организацијама;
 - е) разматра питања рада институција БиХ, надлежних за питања спољних послова и међународних односа;
 - ф) разматра активности сталних или привремених делегација ПСБиХ у међупарламентарним институцијама;
 - г) разматра питања давања и отказивања сагласности за ратификацију међународних уговора.
- (2) Комисија разматра и друга питања из области међународних и спољних послова.

Члан 43.

(Комисија за спољну трговину и царине)

- (1) Комисија за спољну трговину и царине разматра питања која се односе на:
- а) спољнотрговинску политику;
 - б) споразуме о међународној трговини;
 - ц) царинску политику;
 - д) тарифе, прописе и законе из своје области;
 - е) међународне обавезе Босне и Херцеговине;
 - ф) односе са међународним трговинским институцијама.

- (2) Комисија разматра и друга питања из области спољне трговине и царина.

Члан 44.
(Комисија за финансије и буџет)

- (1) Комисија за финансије и буџет разматра питања која се односе на:
- а) Централну банку БиХ;
 - б) спољни дуг,
 - ц) финансирање институција БиХ;
 - д) фискалну и кредитну политику;
 - е) банкарство, осим политике банкарства;
 - ф) функционисање финансијских институција на нивоу Босне и Херцеговине;
 - г) прописе у области финансија и буџета,
 - х) разматрање, извршење и надзор над извршењем буџета;
 - и) разматрање одлука о задуживању, репрограмирању дугова и другим новчаним обавезама Босне и Херцеговине;
 - ј) извјештаје Канцеларије за ревизију институција БиХ.
- (2) Комисија разматра и друга питања из области економије, финансија и буџета.

Члан 45.
(Комисија за саобраћај и комуникације)

- (1) Комисија за саобраћај и комуникације разматра питања која се односе на:
- а) путне исправе;

- б) боравак и кретање странаца;
 - ц) односе са Интерполом;
 - д) успостављање и функционисање заједничких и међународних комуникација;
 - е) регулисање међуентитетског саобраћаја;
 - ф) контролу ваздушног саобраћаја;
 - г) контролу фреквенција.
- (2) Комисија разматра и друга питања из области саобраћаја и комуникација.

Члан 46.

(Комисија за остваривање равноправности полова)

- (1) Комисија за остваривање равноправности полова разматра питања која се односе на:
- а) питања у вези са остваривањем равноправности полова у Босни и Херцеговини - посебно у вези са унапређивањем статуса жена у Босни и Херцеговини;
 - б) подстицање активности у институцијама БиХ на спровођењу Платформе за акцију Пекиншке декларације (Четврта свјетска конференција о женама, 1995) у 12 критичких сфера;
 - ц) подстицање и координацију активности са ентитетским парламентима на унапређивању статуса жена и спровођењу Платформе за акцију Пекиншке декларације;
 - д) разматрање предложених закона и других прописа са становишта равноправности полова и спречавања дискриминације жена;
 - е) разматрање предлога докумената и извјештаја

институција БиХ који се односе на остваривање равноправности полова и спровођења Платформе за акцију Пекиншке декларације у цјелини; односно по појединим областима;

- ф) разматрање припреме за учешће делегација Босне и Херцеговине на међународним скуповима кад се разматра спровођење Пекиншке декларације (УН Пакт стабилности и сл.).
- (2) Комисија разматра и друга питања у вези са остваривањем равноправности полова.

Одјељак Е. Опште одредбе о заједничким комисијама

Члан 47.

(Заједничке комисије)

- (1) Заједничке комисије домовима дају своја мишљења, подносе предлоге и извјештаје и обављају друге послове како је прописано пословницима оба дома. Заједничке комисије одлучују и о питањима која им домови пренесу у надлежност, с тим што се на заједничке комисије не може пренијети надлежност за усвајање закона.
- (2) Домови својим закључком, на предлог посланика, делегата и клубова посланика и делегата, могу формирати привремене заједничке комисије ради праћења, разматрања и истраживања специфичних питања, као и за припремање и презентовање предлога за усвајање закона или других аката из надлежности оба дома.

Члан 48.

(Број и структура чланова, председавајући и ангажовање стручњака у заједничким комисијама)

- (1) Заједничка комисија има 12 чланова, од којих се шест бира из Дома а шест из Дома народа, с тим да се двије трећине чланова бирају са територије Федерације БиХ, а једна трећина са територије Републике Српске.
- (2) Прву сједницу заједничке комисије сазивају председавајући оба дома.
- (3) Заједничка комисија између својих чланова бира председавајућег, првог и другог замјеника председавајућег, који се бирају из реда три конститутивна народа. Председавајући и први замјеник председавајућег не могу да буду чланови истог дома.
- (4) Заједничке комисије могу да затраже повремену помоћ стручњака, у складу са чланом 30. став (3) Пословника.

Члан 49.

(Дефиниција кворума и начин доношења одлука у заједничким комисијама)

- (1) Кворум за рад комисије чини седам чланова комисије, од чега је најмање половина чланова комисије из сваког дома, уз услов да та већина обухвата најмање по једног представника сваког конститутивног народа из Дома народа.
- (2) Заједничка комисија одлучује простом већином, уз услов да она обухвата најмање једну трећину чланова сваког дома и по једног представника сваког конститутивног народа. Изузетно од ове одредбе, Заједничка комисија за

административне послове, када доноси коначне одлуке, примјењује одредбу члана 79. Пословника, гдје је неопходна прописана ентитетска већина, с тим што предсједавајући, те први и други замјеник предсједавајућег настоје да постигну сагласност.

Члан 50.

(Извјештаји заједничких комисија)

Заједничке комисије подносе извјештај о свом раду по потреби, а најмање једном годишње.

Члан 51.

(Структура чланства и предсједавајућих заједничких комисија по домовима)

У заједничким комисијама домови имају једну половину, а најмање једну трећину предсједавајућих.

Члан 52.

(Примјена одредаба пословника домова на заједничке комисије)

Заједничке комисије у свом раду примјењују остале опште одредбе пословника домова о раду комисија.

Одјељак Ф. Сталне заједничке комисије

Члан 53.

(Сталне заједничке комисије)

Домови имају сљедеће сталне заједничке комисије:

- а) Заједничку комисију за одбрану и безбједност БиХ;
- б) Заједничку безбједносно-обавјештајну комисију за

надзор над радом Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ;

- ц) Заједничку комисију за економске реформе и развој;
- д) Заједничку комисију за европске интеграције,
- е) Заједничку комисију за административне послове;
- ф) Заједничку комисију за људска права, права дјетета, младе, имиграцију, избјеглице, азил и етику.

Члан 54.

(Заједничка комисија за одбрану и безбједност БиХ)

- (1) Заједничка комисија за одбрану и безбједност БиХ:
 - а) разматра и прати спровођење безбједносне и одбрамбене политике Босне и Херцеговине;
 - б) прати рад и разматра извјештаје Сталног комитета за војна питања, Министарства одбране БиХ, Министарства безбједности БиХ и других извршних тијела која се баве питањима из области безбједности и одбране, и о томе извјештава ПСБиХ, са посебним освртом на извјештаје, краткорочне и дугорочне планове у вези са: структуром Оружаних снага БиХ, кадровском политиком и регрутовањем, платама и накнадама, образовањем и обуком припадника Оружаних снага БиХ, професионалним понашањем и етичким стандардима за цивилни и војни персонал, опремањем војске, радом војне индустрије, набавком средстава и увозом и извозом оружја и војне опреме, материјалном помоћи и уговорима са страним фирмама које пружају услуге одбрамбеним институцијама на комерцијалној основи, борбеном готовости, војним вјежбама и операцијама

укључујући извршење међународних обавеза и међународних операција подршке миру;

- ц) разматра законе и амандмане на законе из надлежности Комисије;
 - д) разматра и доставља мишљења и препоруке, измјене и допуне на предлог буџета за одбрану;
 - е) разматра извјештаје о извршењу буџета за одбрану, као и извјештаје о ревизији институција из области одбрамбене и безбједносне политике Босне и Херцеговине;
 - ф) разматра питања сарадње Босне и Херцеговине са Уједињеним нацијама, Организацијом за безбједност и сарадњу у Европи, НАТО-ом, Пактом стабилности Југоисточне Европе и другим организацијама и земљама у области безбједности и одбране;
 - г) разматра активности сталних и привремених делегација Босне и Херцеговине у међународним и међупарламентарним институцијама из области безбједности и одбране;
 - х) разматра и доставља мишљења ПСБиХ о ратификацији и спровођењу међународних уговора из области безбједности и одбране;
 - и) остварује сарадњу са надлежним парламентарним комисијама бх. ентитета, других држава, као и са међународним организацијама и другим тијелима из области одбране.
- (2) Комисија разматра и друга питања из области безбједности БиХ.

Члан 55.

(Заједничка безбједносно-обавјештајна комисија за надзор над радом Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ)

- (1) Заједничка безбједносно-обавјештајна комисија за надзор над радом Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ:
 - а) надзире законитост рада Агенције;
 - б) расправља и даје мишљења о именоввању генералног директора и замјеника генералног директора;
 - ц) разматра извјештаје предсједавајућег о питањима из његове надлежности, укључујући мјере предузете ради рјешавања свих проблема у Агенцији утврђених приликом спровођења инспекцијске контроле, ревизије или истраге;
 - д) разматра извјештаје генералног директора о раду и трошковима Агенције, те посебно анализира начин трошења буџетских средстава;
 - е) даје мишљења о детаљном предлогу буџета Агенције;
 - ф) разматра извјештаје главног инспектора;
 - г) захтијева од запослених у Агенцији да, уз помоћ предсједавајућег, обезбиједи стручне савјете када је то потребно ради вршења надзора;
 - х) спроводи истраге о раду Агенције.
- (2) Комисија разматра и друга питања из области рада Агенције у складу са Законом о Обавјештајно-безбједносној агенцији БиХ, као и другим посебним законима из којих проистиче одговарајућа надлежност.

Члан 56.

(Заједничка комисија за економске реформе и развој)

- (1) Заједничка комисија за економске реформе и развој разматра питања која се односе на:
 - а) економске реформе које су у надлежности институција БиХ;
 - б) предлоге реформи или иницијативе за измјене закона које ће Комисији достављати: представници грађанског друштва, односно удружења привредника, уније послодаваца, синдиката, агенција за регионални развој, удружења грађана или других невладиних интересних група;
 - ц) монетарну политику;
 - д) политику спољног задуживања;
 - е) односе са међународним финансијским институцијама;
 - ф) политику и програм реконструкције и развоја Босне и Херцеговине;
 - г) дефинисање мјера економске политике;
 - х) фискалну и кредитну политику Босне и Херцеговине;
 - и) политику банкарства;
 - ј) статистику, мјере и стандарде.
- (2) Комисија разматра и друга питања из области економских реформи, реконструкције и развоја.

Члан 57.

(Заједничка комисија за европске интеграције)

- (1) Заједничка комисија за европске интеграције разматра питања која се односе на:

- a) расправљање општих питања која су у вези са европским интеграцијама;
- б) праћење извршавања права и обавеза Босне и Херцеговине произашлих из међународних уговора који се односе на Савјет Европе;
- ц) координирање рада матичних радних тијела у вези с европским интеграцијама и достављање мишљења, препорука и упозорења тим тијелима;
- д) анализирање последица интеграцијске стратегије за Босну и Херцеговину и припремање свеобухватних извјештаја;
- е) надзирање израде студије изводљивости и праћење спровођења претприступне (Процес стабилизације и придруживања) и приступне стратегије Босне и Херцеговине;
- ф) надзирање спровођења усклађивања закона Босне и Херцеговине са *acquis communautaire* (позитивном легислативом ЕУ) када Комисија стекне услове за то;
- г) сарађивање са институцијама у Босни и Херцеговини (посебно са Дирекцијом за европске интеграције БиХ), институцијама ЕУ и других земаља у вези са питањима интеграције;
- х) организовање презентације јавног мишљења о питањима интеграције;
- и) прикупљање, похрањивање и систематско презентовање члановима Комисије информација у вези са ЕУ;
- ј) надзирање коришћења додијелених средстава ЕУ;
- к) обављање других послова у вези са европским питањима која не спадају у надлежност осталих радних тијела;

- л) одржаваће јавног саслушања у вези са питањима европских интеграција ради прикупљања мишљења и ставова представника цивилног друштва, невладиних организација, интелектуалаца, као и владиних и невладиних експерата у одређеним областима.
- (2) Комисија разматра и друга питања у вези са европским интеграцијама.

Члан 58.

(Заједничка комисија за административне послове)

- (1) Заједничка комисија за административне послове:
- а) усваја акте који регулишу висину плата и накнада за све запослене у ПСБиХ;
 - б) усваја акте који регулишу висину накнада за специфичне материјалне трошкове запослених у ПСБиХ, доноси појединачне акте о платама и накнадама материјалних и других трошкова, накнадама и дневницама за ангажовање стручњака и свједока, као и накнадама одређених материјалних трошкова савјетника;
 - ц) у сарадњи са надлежним тијелима оба Дома, прати и разматра извјештаје о извршењу буџета ПСБиХ и о томе обавјештава домове те доноси све акте ПСБиХ којима се регулише трошење, односно коришћење средстава утврђених буџетом ПСБиХ;
 - д) обавља активности у вези са некретнинама у власништву ПСБиХ, а посебно о коришћењу станова за запослене у ПСБиХ и располагању становима; одлучује о њиховој додјели на коришћење, замјени и једнократном преносу права коришћења, у складу са законом;

- е) одлучује о додјели привременог смјештаја запосленим у складу са законом и актима ПСБиХ;
 - ф) даје сагласност на Правилник о унутрашњој организацији Секретаријата, у складу са Одлуком о организацији Секретаријата коју доноси ПСБиХ;
 - г) даје предлог и мишљење о промјени организације Секретаријата;
 - х) дефинише услове за коришћење аутомобила у обављању службених дужности;
 - и) на основу годишњих извјештаја клубова о утрошку средстава и исказаних годишњих потреба клубова, одлучује и годишње извјештава Дом о прерасподјели финансијских средстава, просторија, као и административних, техничких и других услуга за рад клубова;
 - ј) утврђује критеријуме за ангажовање стручњака и свједока за потребе комисија и других радних тијела Дома.
- (2) Комисија разматра и друга административна питања из надлежности домова, у складу са пословницима домова.

Члан 59.

(Заједничка комисија за људска права, права дјетета, младе, имиграцију, избјеглице, азил и етику)

- (1) Заједничка комисија за људска права, права дјетета, младе, имиграцију, избјеглице, азил и етику разматра питања која се односе на:
- а) остваривање људских права и основних слобода, загарантованих Уставом БиХ и законодавством БиХ, од државних органа, јавних институција и организација које примјењују јавна овлашћења, у

случајевима које изнесе Омбудсмен, грађани и ентитети, те о томе обавјештава домове;

- б) држављанство;
- ц) имиграцију, избјеглице и азил;
- д) спровођење анекса 6 и 7 Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини;
- е) развој и проблеме у реализацији и заштити људских права и слобода, те мјере за њихову ефикаснију заштиту. Комисија неће разматрати питања која су у току рјешавања на судовима и друге спорове, осим ако се ради о неприхватљивом кашњењу у поступку или евидентној злоупотреби власти и самовољи на коју укаже Омбудсмен;
- ф) предлоге које доставе грађани, уз обавјештавање подносиоца о исходу;
- г) петиције у вези са повредама људских права и основних слобода, усвајајући одговарајуће мјере и обавјештавајући подносиоца и домове о усвојеним одлукама;
- х) сарадњу са Комисијом за људска права (предвиђеном Анексом 6) и Комисијом за расељена лица и избјеглице (предвиђеном Анексом 7 Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини), као и комисијама за људска права у Парламенту Федерације БиХ и Народној скупштини Републике Српске;
- и) разматрање питања у вези са остваривањем права дјетета - посебно побољшањем статуса дјетета у Босни и Херцеговини;
- ј) подстицање активности у институцијама БиХ на спровођењу Конвенције о правима дјетета, као и

- подстицање и остваривање сарадње с комисијама ентитетских парламената на побољшању статуса дјетета и спровођење Конвенције о правима дјетета;
- к) разматрање предложених закона и других прописа са становишта права дјетета и спречавање дискриминације права дјетета;
 - л) разматрање питања у вези са остваривањем права младих - посебно унапређења права младих у Босни и Херцеговини;
 - м) подстицање активности у институцијама БиХ на усвајању и спровођењу најзначајнијих међународних докумената о питању младих;
 - н) разматрање предлога докумената и извјештаја институција БиХ који се односе на права дјетета и на питања младих, те разматрање припрема за учешће делегација Босне и Херцеговине на међународним скуповима када се разматрају питања права дјетета и питања младих;
 - о) анализирање извјештаја о спровођењу Закона о сукобу интереса у институцијама власти Босне и Херцеговине које обавља Изборна комисија БиХ;
 - п) упозоравање изабраних функционера ПСБиХ и Савјета министара БиХ на одредбе Закона о сукобу интереса у институцијама власти БиХ ради његове досљедне примјене;
 - р) разматрање са Изборном комисијом БиХ могућих случајева кршења Закона о сукобу интереса у институцијама власти БиХ изабраних функционера ПСБиХ и Савјета министара БиХ;
 - с) припремање и утврђивање предлога кодекса понашања за посланике и делегате у ПСБиХ.

- (2) Комисија разматра и друга питања из области људских права, права дјетета, младих, имиграције, избјеглица, азила и етике.

ГЛАВА IV - Сједнице Дома и заједничке сједнице оба дома

Одјељак А. Радни план Дома

Члан 60.

(Оријентациони радни план)

- (1) Проширени колегијум утврђује оријентациони радни план Дома за једногодишњи период. Тај план укључује питања и рокове за њихову расправу на пленарним сједницама.
- (2) Ради израде радног плана, Проширени колегијум затражиће од Предсједништва БиХ, Савјета министара БиХ, комисија и клубова посланика да изнесу предлоге и мишљења у року који одреди Колегијум.
- (3) Имајући у виду све ове предлоге и било које друго питање које је већ у поступку, секретар Дома доставља Проширеном колегијуму предлог радног плана на разматрање. Када усвоји радни план, Проширени колегијум га доставља посланицима и другим тијелима наведеним у ставу (2) овог члана.

Члан 61.

(Календар)

Проширени колегијум утврђује календар за наредни мјесец, укључујући датуме или недјеље у којима су предвиђене

пленарне сједнице. Календар се доставља: посланицима, комисијама Дома, Предсједништву БиХ и Савјету министара БиХ.

Одјељак Б. Сазивање сједнице, предлагање и утврђивање дневног реда

Члан 62.

(Сазивање сједнице Дома)

- (1) Предсједавајући, у договору са замјеницима предсједавајућег, сазива сједницу Дома и предлаже дневни ред посланицима према радном плану.
- (2) Позив за сједницу Дома доставља се посланику 10 дана прије дана одржавања планиране сједнице, осим ако овим пословником није другачије одређено. Дневни ред, материјал припремљен за сједницу и, ако је то случај, записник са претходне сједнице достављају се посланику са позивом за сједницу.
- (3) У хитним случајевима и на захтјев најмање десет посланика, замјеника предсједавајућег или по сопственој одлуци, предсједавајући може да сазове сједницу у року краћем од 10 дана. У том случају, дневни ред сједнице може да буде предложен за вријеме њеног одржавања.

Члан 63.

(Сазивање сједнице Дома - замјеник предсједавајућег)

- (1) Замјеник предсједавајућег Дома сазива сједницу Дома ако је предсједавајући спријечен да је сазове.
- (2) Ако предсједавајући Дома не сазове сједницу у року из члана 62. став (3) овог пословника, замјеник

предсједавајућег сазива сједницу Дома најкасније у року од седам дана.

Члан 64. **(Обавезне тачке дневног реда)**

- (1) Проширени колегијум уврштава у дневни ред предлог закона са мишљењима из члана 105. став (1), односно извјештајем из члана 117, те сваку другу тачку која је обавезна, у складу са овим пословником.
- (2) Обавезна тачка је она која је прошла процедуру у складу са Пословником.
- (3) Проширени колегијум уврштава у дневни ред и друга питања која су овлашћени предлагачи доставили Дому и која спадају у његову надлежност.
- (4) Колегијум не уврштава у дневни ред друга питања из става (3) овог члана, за која надлежна комисија није доставила мишљење.

Члан 65. **(Предлагање нове и изостављање необавезне тачке дневног реда)**

- (1) На почетку сједнице, посланик као и сваки овлашћени предлагач има право да тражи изостављање необавезне тачке и предлагање нове. Изостављање обавезних тачака из члана 64. став (1) овог пословника није дозвољено.
- (2) Посланик не може да излаже дуже од три минуте ни да елаборира суштину питања које је предложено као тачка дневног реда ако Колегијум, на захтјев посланика, не одлучи другачије.

Члан 66.
(Усвајање дневног реда)

Ако нису предложене измјене дневног реда, сматра се да га је Дом усвојио. У случају да су предложене измјене дневног реда и након што посланици изразе своје ставове у вези с тим предлогом, Дом гласа о свакој предложеној измјени. Гласа се редослиједом којим су посланици предлагали измјене.

Одјељак Ц. Дефиниција кворума, предсједавање и учешће у раду

Члан 67.
(Утврђивање кворума)

- (1) На почетку сједнице, и у сваком тренутку - на захтјев клубова посланика, предсједавајући утврђује да ли има кворума и о томе обавјештава Дом.
- (2) Кворум чине 22 посланика, уз услов да је присутна најмање по једна трећина посланика из сваког ентитета, осим ако за одлучивање о појединим питањима Уставом БиХ и овим пословником није другачије одређено.
- (3) Ако се утврди да нема кворума, предсједавајући одређује паузу у трајању до 60 минута, током које покушава наћи рјешење.

Члан 68.
(Присуство сједницама чланова Предсједништва БиХ, Савјета министара БиХ, предлагача и званичних гостију)

- (1) Чланови Предсједништва БиХ могу, а чланови Савјета министара БиХ имају право и дужност да присуствују сједницама Дома и учествују у раду.

- (2) У случају одсуства предлагача са сједнице Дома, Дом може да одлучи да расправу води и без присуства предлагача.
- (3) Званични гости које позове предсједавајући могу да учествују у раду сједнице у складу са овим пословником.

Члан 69.

(Пријава за учешће у расправи и дужина дискусије)

- (1) Сваки посланик или други учесник сједнице Дома може да говори кад затражи и добије ријеч од предсједавајућег, али не дуже од 10 минута.
- (2) Предлагач закона има право и обавезу да прије почетка расправе образложи предлог закона у трајању до 15 минута.
- (3) Пријаве за учешће у расправи могу да се поднесу до краја расправе.
- (4) Предсједавајући даје ријеч посланицима редослиједом којим су се пријавили.

Члан 70.

(Дискусија о повреди Пословника и корекцији цитата)

- (1) Предсједавајући даје ријеч посланику који жели да говори о повреди Пословника или о непридржавању утврђеног дневног реда, након што је он затражи. Изношење примједбе у вези с тим не може да траје дуже од три минуте, након чега предсједавајући рјешава ово питање.
- (2) Посланик може да тражи ријеч да би кориговао цитат који је нетачно наведен и који би могао да буде узрок неспоразума или тражи објашњење. Предсједавајући даје

ријеч посланику након што лице чија је изјава проузроковала потребу за објашњењем заврши своју дискусију. У том случају, посланик мора да се ограничи на корекцију, односно објашњење које не може да траје дуже од три минуте.

Члан 71. **(Одступање од дневног реда)**

Посланик или други учесник у расправи може да говори само о питању које се разматра у складу са утврђеним дневним редом. Ако одступи од дневног реда, предсједавајући га упозорава. Ако се и након овог упозорења не буде придржавао дневног реда, предсједавајући му ускраћује право да говори.

Члан 72. **(Учешће предсједавајућег у расправи)**

Ако жели да учествује у расправи, предсједавајући напушта мјесто предсједавајућег и излази за говорницу. За то вријеме сједници предсједава први замјеник предсједавајућег.

Одјељак Д. Одржавање реда

Члан 73. **(Одржавање реда за вријеме сједнице)**

- (1) Предсједавајући одржава ред за вријеме сједнице. Сви присутни обавезни су да се придржавају његових упутстава и инструкција.
- (2) Предсједавајући може да упозори посланика који својим понашањем или говором за вријеме сједнице не поштује ред или одредбе овог пословника.
- (3) Посланику који је током исте сједнице два пута упозорен

због непоштовања реда и одредаба овог пословника ускраћује се право да говори - ако и даље буде ометао ред и примјену овог пословника.

- (4) Предсједавајући може да одлучи, након консултација са замјеницима предсједавајућег, да било ко од присутних напусти салу ако не поштује ред.

Члан 74. (Прекид сједнице)

Ако предсједавајући оцијени да није у стању да одржава ред за вријеме сједнице, он ће, у договору са замјеницима предсједавајућег, донијети одлуку да прекида сједницу и да је наставља након стварања неопходних услова за наставак рада, али прекид сједнице не смије да траје дуже од једног сата.

Одјељак Е. Ток сједнице

Члан 75. (Записник)

- (1) Записник са сједнице предлаже се на усвајање на наредној сједници.
- (2) Посланик има право да изнесе примједбе на записник, али не дуже од три минуте.
- (3) Одлуке о оправданости примједба на записник усвајају се на сједници без расправе. Ако су примједбе усвојене, у записник се уносе одговарајуће измјене.
- (4) Записник или дио записника на који нису изнесене примједбе сматра се усвојеним.
- (5) Усвојени записник потписују предсједавајући и секретар Дома.

Члан 76.
(Расправа о тачкама дневног реда)

- (1) Свака тачка дневног реда разматра се прије доношења одлуке о њој, осим ако је овим пословником одређено да се одлука о одређеном питању доноси без расправе.
- (2) Кад из расправе о тачки дневног реда проистекне више предлога закључака о истом питању, предсједавајући даје на гласање предлоге закључака редослиједом предлагања. Након што се прво изјасни о предлозима посланика, Дом гласа у цјелини о предлогу материјала који разматра.
- (3) Расправа о извјештајима о уставним амандманима, предложеним законима и другим питањима састоји се из два дијела: опште расправе и расправе о појединостима.

Члан 77.
(Пауза)

- (1) Било који клуб посланика има право да затражи паузу до 30 минута за сваку одговарајућу тачку. Предсједавајући је дужан да одмах да паузу ако није почело гласање.
- (2) Ако клуб посланика затражи паузу дужу од 30 минута, предсједавајући овај предлог ставља на гласање.

Одјељак Ф. Доношење одлука

Члан 78.
(Непреносивост гласа)

Глас сваког посланика је личан и не може се преносити.

Члан 79.
(Доношење одлука)

- (1) Одлуке у Дому доносе се већином гласова посланика који су присутни и који гласају. Уздржани гласови убрајају се у кворум и не додају се гласовима који су "за", односно "против". Посланици улажу напоре како би већина укључивала најмање једну трећину посланика са територије сваког ентитета, осим ако је другачије предвиђено Уставом БиХ и овим пословником.
- (2) Ако се посланик приликом гласања не изјасни "за", "против" или "уздржан", а присутан је у сали приликом гласања, сматра се да је "уздржан".
- (3) У свим случајевима број пребројаних гласова мора да буде најмање једнак кворуму прописаном у члану 67. став (2) овог пословника, осим ако Уставом БиХ и овим пословником није другачије предвиђено.

Члан 80.
(Процедуре када већина не садржи једну трећину гласова са територије сваког ентитета)

- (1) Ако већина гласова не садржи једну трећину гласова с територије сваког ентитета, предсједавајући може да одреди паузу у трајању до 60 минута, током које Колегијум, у сарадњи са предсједавајућим клубова и независним посланицима, покушава да нађе рјешење.
- (2) Ако спорно питање није ријешено после паузе из става (1) овог члана, предсједавајући сазива Колегијум, који, радећи као комисија, настоји у року од три дана да постигне сагласност.

- (3) Ако Колегијум успије да постигне сагласност, о томе се обавјештава Дом, послије чега се гласа у складу са чланом 79. Пословника.
- (4) Ако Колегијум не успије да постигне сагласност или ако постигне сагласност новим рјешењем које није било предмет гласања у Дому, одлуку доноси већина од укупног броја посланика који су присутни и гласају, уз услов да гласови "против" не садрже двије трећине или више посланика изабраних из сваког ентитета.
- (5) У случају недостатка кворума, ако послије паузе предсједавајући утврди или гласање покаже да и даље нема кворума, разматрано питање одгађа се за наредну сједницу.

Члан 81. (Начини гласања)

Гласање у Дому обавља се:

- а) електронски;
- б) подизањем гласачког картона;
- ц) прозивањем.

Члан 82. (Електронски систем гласања)

- (1) У Дому се користи електронски систем гласања који региструје и приказује укупан број гласова "за", број гласова "против" и број "уздржаних" гласова. На екрану је приказан глас сваког посланика зеленом ("за"), црвеном ("против") и бијелом ("уздржан") бојом, те сивом бојом празна мјеста посланика који не присуствују сједници. Електронски систем гласања региструје да ли има кворума

и да ли већина, ако постоји, садржи најмање једну трећину гласова посланика са територије сваког ентитета. Послије гласања, на екрану се виде резултати.

- (2) Ако се гласање спроведе након поступка тражења сагласности из члана 80. ст. (2) и (4) овог пословника, електронски систем гласања региструје и приказује укупан број гласова "за", гласова "против" и "уздржаних" гласова, као и да ли гласови "против" садрже двије трећине или више гласова посланика изабраних из сваког ентитета.
- (3) Када се гласа о амандманима на Устав БиХ, одобравању именована председavajuћег Савјета министара БиХ или када то затражи једна трећина посланика у Дому, електронски систем гласања региструје и начин на који је сваки посланик гласао. Ова информација јавно се објављује. Електронски систем омогућава и тајно гласање.
- (4) Све информације на екрану исписују се на језицима који су у службеној употреби у Босни и Херцеговини и одговарајућим писмима.

Члан 83.

(Гласање подизањем гласачког картона)

- (1) Ако електронски систем гласања није у функцији или на захтјев једне трећине посланика у Дому, гласа се подизањем руке, односно гласачког картона.
- (2) Уз помоћ замјеника председavajuћег и секретара Дома, председavajuћи констатује колико је гласова "за", колико "против" и колико је "уздржаних", узимајући у обзир испуњење других захтјева из члана 80. став (1) овог пословника.

Члан 84.
(Гласање прозивањем)

- (1) Гласање прозивањем примјењује се када предсједавајући, замјеник предсједавајућег лично, или на предлог представника клуба посланика, односно сваког посланика, оцијене да је то неопходно да би се уклониле сумње у регуларност резултата гласања.
- (2) У том случају, секретар Дома обезбјеђује прозивање посланика појединачно. Сваки прозвани посланик изјашњава се "за", "против" или "уздржан". Приликом прозивања користи се латинички - абecedни редослијед ако је предсједавајући Бошњак или Хрват, а азбучни - ћирилички редослијед ако је предсједавајући Србин.

Члан 85.
(Саопштавање резултата гласања)

На крају поступка гласања предсједавајући саопштава колико је посланика било "за", колико "против" и колико је "уздржаних", те резултате гласања посланика са територије сваког ентитета, како је предвиђено чланом IV 3. д) Устава БиХ, и проглашава коначну одлуку након гласања.

Одјељак Г. Записник и снимак расправе

Члан 86.
(Елементи записника)

- (1) Записник садржи податке који се односе на: датум, мјесто и вријеме одржавања сједница; разматрана питања; имена и званичне дужности учесника у расправама; резултате гласања и усвојене одлуке.

- (2) Посланик може да захтијева да његова примједба у вези са могућим кршењем Устава БиХ или Пословника буде унесена у записник.

Члан 87.
(Објављивање записника)

Записници са расправа у Дому објављују се у цјелини.

Члан 88.
(Тонско снимање сједница и транскрипт)

- (1) Сједнице Дома тонски се снимају, а могу да буду направљене и кратке забиљешке, ради израде коначног транскрипта сједнице.
- (2) Колегијум прецизније регулише начин припремања, чувања, објављивања и дистрибуције званичног транскрипта.

Члан 89.
(Ауторизација транскрипта)

- (1) Посланик може да затражи транскрипт свог говора на ауторизацију. Од посланика се очекује да врати ауторизовани транскрипт. Приликом ауторизације, посланик не смије да уноси значајније измјене у текст и да изоставља изражене мисли.
- (2) Ако посланик не достави исправке у року од 48 часова од тренутка када му је транскрипт достављен, он се сматра ауторизованим.

Одјељак X. Јавност рада

Члан 90.

(Јавност рада и приступ информацијама)

- (1) Дом ради јавно и на вријеме, у цјелини и објективно обавјештава јавност о свом раду. Под истим условима Дом ће, у складу са Законом о слободи приступа информацијама у БиХ, свим заинтересованим обезбиједити приступ расположивим информацијама.
- (2) Комплетни записници са расправа у Дому, законодавне као и најзначајније активности у вези са радом Дома и комисија Дома доступне су јавности у електронској форми, а у складу са могућностима ПСБиХ, и у штампаном гласилу.
- (3) Изузетак од наведених информација које се објављују су информације за које се може очекивати да би њихово откривање изазвало штету за легитимне циљеве сљедећих категорија:
 - а) спољне политике, интереса одбране и безбједности, као и заштите јавне безбједности;
 - б) интереса монетарне политике;
 - ц) спречавања криминала и сваког откривања криминала;
 - д) заштите поступка доношења одлуке јавног органа у давању мишљења, савјета или препорука јавног органа, запосленог лица у јавном органу, или сваког лица које обавља активност за јавни орган или у његово име, а не обухвата чињеничне, статистичке, научне или техничке информације;

- е) друге изузетке утврђене Законом о слободи приступа информацијама у БиХ.
- (4) Дом објављује тражену информацију без обзира на утврђени изузетак у смислу става (3) овог члана, ако је то оправдано јавним интересом, и узима у обзир сваку корист и штету које могу да проистекну из тога, о чему одлучује Проширени колегијум.

Члан 91. (Објављивање аката и усвојених предлога)

Предлози и акти које усвоји Дом могу да буду објављени у штампи и другим средствима јавног информисања.

Члан 92. (Приступ сједницама)

- (1) Грађанима и представницима средстава јавног информисања обезбијеђен је приступ сједницама Дома у за њих посебно резервисаном простору, како је утврдио Колегијум, у складу са могућностима.
- (2) Сједнице комисија отворене су за јавност, ако комисија другачије не одлучи.
- (3) Сједнице или дио сједница на којима се разматрају питања из члана 11. овог пословника одржавају се без присуства представника средстава јавног информисања и јавности.

Члан 93. (Резервисање мјеста)

Осим мјеста резервисаних за посланике, одговарајућа мјеста

обезбијеђена су за чланове Предсједништва БиХ, чланове Савјета министара БиХ и званичне госте.

Одјељак II. Заједничке сједнице оба дома

Члан 94.

(Сазивање и предсједавање)

- (1) Заједничку сједницу оба дома сазивају предсједавајући домова:
 - а) у свим приликама, према оцјени Заједничког колегијума;
 - б) у свечаним приликама;
 - ц) у изузетним околностима, на захтјев Предсједништва БиХ.
- (2) Заједничкој сједници оба дома наизмјенично предсједавају предсједавајући домова.

Члан 95.

(Позив и дневни ред)

- (1) Дневни ред заједничке сједнице утврђује Заједнички колегијум.
- (2) Позив за заједничку сједницу домова доставља се посланицима и делегатима у роковима утврђеним пословницима домова.

Члан 96.

(Доношење одлука)

Приликом доношења одлука, домови се изјашњавају одвојено и примјењују се одредбе пословника које се односе на одлучивање у дому.

ГЛАВА V - Активности Дома

Одјељак А. Опште одредбе

Члан 97. (Рад Дома)

Дом ради у складу са Уставом БиХ, законом и одредбама овог пословника.

Члан 98. (Активности Дома)

Дом обавља следеће активности:

- а) законодавну;
- б) информативну;
- ц) контролну;
- д) унутрашњу регулацију.

Одјељак Б. Основни законодавни поступак: иницијатива

Члан 99. (Овлашћени предлагач)

Предлог закона може да поднесе сваки посланик, комисије Дома, заједничке комисије, Дом народа, као и Предсједништво БиХ и Савјет министара БиХ, у оквиру својих надлежности.

Члан 100. (Садржај предлога закона)

(1) Предлог закона подноси се у форми текста предлога са

члановима. Предлагач закона дужан је да предлог закона истовремено достави у писаној и електронској форми на језицима који су у службеној употреби у Босни и Херцеговини. Изузетно, када је посланик предлагач закона, може да достави предлог закона у писаној и електронској форми на једном од језика који је у службеној употреби у Босни и Херцеговини.

- (2) Уз предлог закона доставља се образложење које садржи:
 - а) уставни основ за усвајање закона;
 - б) разлоге за доношење закона;
 - ц) принципе на којима је предлог заснован;
 - д) финансијска и друга средства неопходна за спровођење закона;
 - е) мишљења институција и организација које су консултоване током израде предлога;
 - ф) било које друге околности које би Дому могле да појасне разлоге за доношење закона.
- (3) Уз предлог измјена и/или допуна закона или другог акта прилажу се и одредбе, односно чланови који се мијењају, односно допуњавају.

Члан 101.

(Подношење предлога закона)

- (1) Предлог закона подноси се предсједавајућем, који га одмах доставља Колегијуму.
- (2) Колегијум у року од седам дана одлучује којој комисији предлог закона треба да достави. Прво га доставља Уставноправној комисији ради давања мишљења о

усклађености са Уставом БиХ и правним системом, те надлежној комисији ради давања мишљења о принципима на којима је закон заснован. Истовремено, Колегијум доставља предлог закона посланицима, Савјету министара БиХ и Предсједништву БиХ, када они нису предлагачи.

- (3) Секретари домова у договору дају предлог колегијумима домова ради одређивања надлежне заједничке комисије, о чему одлучују колегијуми домова у року од седам дана од дана достављања предлога закона и достављају га субјектима наведеним у ставу (2) овог члана.
- (4) Ако се не испуне рокови из ст. (1) и (2) овог члана, Колегијум је дужан да обавијести Дом и предлагача закона о разлозима кашњења и да предложи нове рокове. О оправданости наведених разлога и прихватању нових рокова одлучује Дом.
- (5) Ако је Дом добио више предлога закона који регулишу иста питања, Колегијум их упућује у процедуру у складу са ставом (2) овог члана. Ако Савјет министара БиХ није предлагач закона, Колегијум законе упућује Савјету министара БиХ ради давања мишљења у року од 20 дана. Када Дом добије мишљење Савјета министара БиХ о закону, закон који је добио позитивно мишљење има приоритет у даљој процедури пред Домом.
- (6) Колегијум позива предлагаче закона из става (3) овог члана да у року од седам дана учине напор како би усагласили своје предлоге и један предлог закона упутили у даљу процедуру. Ако предлагачи не постигну сагласност, у даљу парламентарну процедуру упућује се предлог закона који је први достављен Дому.

- (7) Ако Савјет министара БиХ, у року утврђеном ставом (5) овог члана, не достави мишљење, наставља се парламентарна процедура по предложеним законима до завршетка поступка пред Уставноправном комисијом и надлежном комисијом, сагласно ставу (6) овог члана. Кад прими мишљења Уставноправне комисије и надлежне комисије, у дневни ред сједнице Дома Колегијум уврштава закон који је први достављен Дому. До завршетка поступка пред Домом о првом закону мирује поступак о осталим предложеним законима.

Члан 102.

(Предлагач закона - посланик или комисија Дома)

- (1) Ако је предлагач закона посланик или комисија Дома, а Колегијум утврди да је надлежна заједничка комисија, предлог закона доставља се Заједничком колегијуму .
- (2) Након што Заједнички колегијум потврди да је надлежна заједничка комисија, предлог закона доставља се уставноправним комисијама домова.
- (3) Након што уставноправне комисије дају своје мишљење, наставља се процедура пред заједничком комисијом у складу са пословницима домова.

Одјељак Ц. Основни законодавни поступак
- комисијска фаза
- Поступак у Уставноправној комисији
и надлежној комисији - прва фаза

Члан 103.

(Усаглашеност предлога закона са Уставом БиХ)

Уставноправна комисија, послије разматрања усаглашености предлога закона са Уставом БиХ и правним системом, доставља мишљење предсједавајућем Дома у року од 15 дана након што је примила предлог закона.

Члан 104.

(Прва фаза пред надлежном комисијом)

Надлежна комисија, разматрајући предлог закона у првој фази, доставља мишљење о принципима предложеног закона предсједавајућем Дома у року од 15 дана након што је примила предлог закона, који предсједавајући упућује Дому.

Члан 105.

(Уврштавање у дневни ред сједнице Дома)

- (1) Кад прими мишљења Уставноправне комисије и надлежне комисије, достављена од предсједавајућег Дома, Колегијум уврштава предлог закона у дневни ред сједнице Дома, која ће бити одржана у року од 7 до 15 дана.
- (2) Ако је предлагач закона посланик или комисија Дома, Колегијум мишљење заједничке комисије доставља Дому народа са предлогом закона, који ће са процедуром сачекати завршетак поступка по предлогу закона у Дому.

Одјелјак Д. Основни законодавни поступак
Пленарна фаза - прво читање

Члан 106.

**(Општа расправа, принципи, неопходност доношења и
усаглашеност са Уставом БиХ)**

- (1) Расправа у Дому почиње првим читањем које се тиче принципа на којима је предлог закона заснован и неопходности доношења закона, према мишљењима Уставноправне комисије и надлежне комисије из прве фазе разматрања.
- (2) Предлагач има право да повуче предлог закона до закључења расправе о предлогу закона у првом читању.
- (3) Расправа у првом читању завршава се усвајањем или одбијањем предлога закона у првом читању.
- (4) Ако оцијени да се ради о закону мањег степена сложености, Дом може да одлучи да предлог закона разматра и у другом читању, без разматрања у надлежној комисији - друга фаза.

Члан 107.

**(Расправа у Дому када је први извјештај надлежне или
Уставноправне комисије негативан)**

- (1) Када Колегијум прими мишљења Уставноправне комисије и надлежне комисије о предлогу закона из којег произлази да комисија није утврдила усклађеност са Уставом БиХ и правним системом, односно није прихватила принципе предложеног закона, у којем је комисија обавезна да образложи разлоге одбијања,

Колегијум уврштава предлог закона са мишљењима комисија у дневни ред сједнице Дома, која ће бити одржана у року од 7 до 15 дана.

- (2) Ако Дом прихвати мишљење Уставноправне или надлежне комисије из става (1) овог члана, предложени закон сматра се одбијеним.
- (3) Ако не прихвати мишљења комисија из става (1) овог члана, Дом тражи да комисије израде ново мишљење засновано на новим смјерницама које утврди Дом и у року који одреди Дом.

**Одјељак Е. Основни законодавни поступак
- Поступак у надлежној комисији - друга фаза**

Члан 108.

(Присуство предлагача сједницама надлежне комисије)

- (1) Предлагач закона или овлашћени представник предлагача присуствује сједници комисије. Представник Савјета министара БиХ може да учествује у раду комисије и онда када Савјет министара БиХ није предлагач.
- (2) Ако предлагач или овлашћени представник предлагача не присуствује сједници комисије, а она утврди да је присуство предлагача или овлашћеног представника предлагача потребно, комисија може да одгоди расправу о том питању и обавијести о томе предлагача, те да од њега тражи да присуствује наредној сједници. Ако предлагач или његов овлашћени представник по позиву не присуствује ни наредној сједници, сматра се да је одустао од предлога, о чему комисија обавјештава предсједавајућег Дома.

Члан 109.
(Подношење амандмана)

- (1) Посланик, клуб посланика, ненадлежна комисија, предлагач закона и Савјет министара БиХ могу доставити амандмане у писаној форми у року од 15 дана од дана завршетка расправе о предлогу закона у првом читању.
- (2) Након што расправа почне, осим амандмана из става (1) овог члана, предсједавајући, у договору са замјеницима предсједавајућег комисије, одобрава расправу о новим амандманима само у сљедећим случајевима:
 - а) када се односе на нове аспекте; или
 - б) када настоје да усагласе два или више предлога о којима се води расправа.
- (3) Када је за разматрање предлога закона надлежна заједничка комисија, и сваки делегат може да достави амандмане, у складу са ставом (1) овог члана.

Члан 110.
(Поступак у надлежној комисији)

- (1) Поступак у комисији почиње расправом о предлогу закона и поднесеним амандманима.
- (2) Послије расправе комисија гласа о предложеним амандманима слиједећи редослијед чланова на који се односе. У случају изузетно великог броја амандмана, предсједавајући може да нареди други начин расправе, обезбјеђујући да сва политичка мишљења могу коректно да се изразе.
- (3) О амандманима који се односе на исти члан расправља се и гласа, почевши од оних који подразумијевају већу измјену члана, о чему одлучује предсједавајући.

- (4) Послије завршетка гласања о свим предложеним амандманима, глас се о предлогу закона са прихваћеним амандманима.

Члан 111.

(Извјештај надлежне комисије)

- (1) Надлежна комисија дужна је да Дому достави извјештај у року од 20 дана од дана усвајања предлога закона у првом читању.
- (2) Кад је надлежна заједничка комисија, она је дужна да достави извјештај у року од 30 дана од дана када је предлог закона усвојен у првом читању на сједници дома који је посљедњи разматрао закон.
- (3) Извјештај надлежне комисије садржи извјештај о предлогу закона и усвојене амандмане који су постали саставни дио предлога закона.

Члан 112.

(Негативан извјештај надлежне комисије о закону у цјелини)

- (1) Када Колегијум прими извјештај надлежне комисије о предлогу закона из којег произлази да комисија није прихватила предлог закона у цјелини, у којем је комисија обавезна да образложи разлоге одбијања, Колегијум уврштава предлог закона с извјештајем комисије у дневни ред сједнице Дома, која ће бити одржана у року од 7 до 15 дана.
- (2) Ако Дом прихвати извјештај надлежне комисије из става (1) овог члана, предложени закон сматра се одбијеним.

- (3) Ако не прихвати извјештај, Дом од надлежне комисије тражи да изради нови извјештај заснован на новим смјерницама које утврди Дом и у року који одреди Дом.

Члан 113.

(Извјестилац надлежне комисије)

Комисија међу својим члановима именује извјестиоца који подноси извјештај из члана 111. овог пословника. Извјестилац брани став комисије на пленарној сједници.

Члан 114.

(Јавна расправа)

- (1) Прије ступања у поступак из члана 110. овог пословника, комисија може да одлучи да отвори јавну расправу о предложеном закону која би укључивала заинтересована тијела, стручне институције и појединце.
- (2) Јавна расправа неће трајати дуже од 15 дана. У случају да се јавна расправа спроведе, рок утврђен чланом 111. продужава се за 15 дана.

Члан 115.

(Мишљења учесника јавне расправе)

Позвани појединци и представници тијела и институција износе своје мишљење о питањима у вези са предложеним законом, ако то комисија буде тражила. Послије завршене расправе, закључком комисије, они могу да приложе тражене радове и друге материјале поднесене током саслушања.

Члан 116.
(Резултати јавне расправе)

Комисија укључује у свој извјештај закључке и резултате јавног саслушања и у анексу прилаже радове и материјале поднесене током саслушања. Ако постоји, прилаже се и транскрипт саслушања.

Одјељак Ф. Основни законодавни поступак
- Пленарна фаза - друго читање

Члан 117.
(Поступак са извјештајем надлежне комисије)

Кад прими извјештај надлежне комисије, предсједавајући Дома извјештај доставља посланицима и у року од 15 дана сазива пленарну сједницу Дома, на којој почиње расправа о предлогу закона у другом читању.

Члан 118.
(Амандмани у пленарној фази)

- (1) Посланици и клубови посланика могу да предлажу амандмане који оспоравају амандмане које је комисија усвојила. Ови амандмани достављају се најкасније 24 часа прије почетка пленарне сједнице.
- (2) У истом року овлашћени предлагачи амандмана из члана 109. став (1) могу да предложе амандмане у писаној форми које желе поново да бране у пленарној фази, након што нису били успјешно одбрањени у комисији.
- (3) Након почетка расправе, осим амандмана из ст. (1) и (2) овог члана, предсједавајући, у договору са замјеницима предсједавајућег, одобрава расправу о новим

амандманима само у сљедећим случајевима:

- а) када се односе на нове аспекте или
- б) када настоје да усагласе два или више предлога о којим се води расправа.

Члан 119. (Друго читање)

- (1) Друго читање састоји се од расправе и гласања о предложеним амандманима, слиједећи редослијед чланова на које се односе. У случају да постоји изузетно велики број амандмана, председавајући може да одреди други начин расправе, обезбјеђујући да сва политичка мишљења могу коректно да се изразе.
- (2) О предложеним амандманима који се односе на исти члан расправља се и гласа, почевши од оних који подразумијевају већу измјену члана, о чему одлучује председавајући.
- (3) Предлагач закона, извјестилац и представник Савјета министара БиХ добијају ријеч кад год затраже, у складу са инструкцијама председавајућег.
- (4) Након гласања о свим предложеним амандманима, гласа се о предлогу закона у његовом коначном тексту.

Члан 120. (Неусклађеност и правно-техничке грешке)

За вријеме расправе из члана 119. став (2) овог пословника Дом може да оцијени да усвојени амандмани проузрокују унутрашњи несклад или садрже правно-техничке грешке. У том случају такви амандмани или чланови упућују се надлежној комисији, која их разматра и мијења те предлаже усклађени текст закона.

Одјељак Г. Основни законодавни поступак
- Односи између домова -

Члан 121.
(Доношење закона)

Предлог закона сматра се донесеним када га оба дома усвоје у идентичном тексту.

Члан 122.
(Заједничка комисија за усаглашавање)

- (1) Када се предлог закона усвоји прво у Дому, предсједавајући га доставља Дому народа у року од три дана.
- (2) Ако текст који донесу оба дома није идентичан, предсједавајући извјештава Дом народа, да би се формирала заједничка комисија.
- (3) Прву сједницу заједничке комисије сазивају секретари оба дома.

Члан 123.
(Усаглашавање)

- (1) Заједничка комисија има шест чланова, по три из сваког дома.
- (2) Заједничка комисија настоји да постигне споразум о идентичном тексту. За постизање споразума неопходна је већина гласова свих чланова заједничке комисије и у тој већини заступљеност сва три конститутивна народа, као и већина из сваког дома.
- (3) Ако један од домова не усвоји извјештај заједничке комисије, предлог закона сматра се одбијеним.

- (4) Ако оба дома не усвоје негативан извјештај заједничке комисије, предлог закона доставља се заједничкој комисији ради израде новог извјештаја, у складу са смјерницама домова.

Члан 124.

(Усвајање у идентичном тексту)

Ако Дом усвоји предлог закона у идентичном тексту као што је усвојен у Дому народа, предлог закона сматра се донесеним. Предсједавајући предузима потребне мјере за његово објављивање.

Члан 125.

(Изворни текст закона)

- (1) Секретар Дома, у сарадњи са секретаром Дома народа, одговоран је за израду изворног текста закона, стављање печата на њега а стара се и за друге радње, у складу са законом.
- (2) Секретар Дома одговоран је за израду изворног текста аката Дома и стављање печата, а стара се и за друге радње, у складу са законом.

Одјељак X. Скраћени поступак

Члан 126.

(Скраћени поступак)

- (1) Када подноси предлог закона, предлагач може да затражи да се предлог закона разматра по скраћеном поступку. У том случају он је обавезан посебно да образложи разлоге који оправдавају скраћивање поступка.

- (2) Захтјев из става (1) овог члана разматра се на наредној сједници Дома. О захтјеву Дом одлучује након расправе.
- (3) Ако Дом прихвати да разматра предлог закона по скраћеном поступку, сви рокови из редовног законодавног поступка, прописани у чл. 103, 104, 105, 111, 114. и 117, скраћују се на пола.
- (4) Када се предлог закона разматра у скраћеном поступку, Колегијум може додатно да ограничи дужину трајања дискусије као и колико пута посланик може да добије ријеч.
- (5) Ако Дом не прихвати захтјев, предлог закона разматра се у складу са општим правилима.

Одјељак И. Хитни поступак

Члан 127.

(Хитни поступак)

- (1) Кад подноси предлог закона високог степена хитности или предлог закона који није тако сложен да може само да се усвоји или одбаци у цјелини, предлагач може у писаној форми да затражи од Дома да га размотри у једном читању.
- (2) Захтјев из става (1) овог члана разматра се на наредној сједници Дома. Дом одлучује о захтјеву послије расправе.
- (3) Када се о овом захтјеву обави одговарајућа расправа, гласа се. Ако се усвоји, Дом наставља расправу и гласа о предлогу закона. Амандмани на закон се не подносе.
- (4) Ако Дом не прихвати захтјев предлагача за разматрање

предлога закона по хитном поступку, Дом одлучује да ли ће закон разматрати по члану 126. или у складу са општим правилима.

Одјелјак Ј. Буџет и извјештај о извршењу буџета институција БиХ

Члан 128. (Буџет)

- (1) Предсједништво БиХ, на препоруку Савјета министара БиХ, прије 15.октобра текуће године, подноси предлог закона који садржи буџет институција БиХ за наредну годину (у даљем тексту: буџет).
- (2) Приликом доношења буџета, примјењују се одредбе које регулишу основни законодавни поступак. Међутим, Колегијум скраћује рокове и усваја све друге потребне мјере за доношење буџета и просљеђује га Дому народа најкасније до 15. новембра текуће године.

Члан 129. (Измјене и допуне буџета)

Буџет може да буде мијењан на начин и по поступку прописаном за његово доношење.

Члан 130. (Извјештај о извршењу буџета)

- (1) Предсједништво БиХ, према предлогу Савјета министара БиХ, подноси извјештај о извршењу буџета институција БиХ за претходну годину, достављајући податке о оствареним приходима и расходима у буџетској години.

- (2) Бројеви садржани у извјештају нису подложни амандманима. Ако Дом посумња у тачност бројева, он може да затражи неопходна објашњења или корекције од Савјета министара БиХ.

Одјељак К. Овлашћење за ратификацију међународних уговора и отказивање уговора

Члан 131.

(Захтјев за ратификацију или отказивање уговора)

- (1) Предсједништво БиХ, а у складу са Уставом БиХ и законом, подноси Дому захтјев за давање сагласности за ратификацију или отказивање ратификованих међународних уговора, споразума и конвенција.
- (2) Текст међународних уговора, споразума и конвенција није подложен амандманима.

Одјељак Л. Амандмани на Устав БиХ

Члан 132.

(Овлашћени предлагачи)

Амандмане на Устав БиХ могу да предложи: Предсједништво БиХ, Савјет министара БиХ, Дом народа и сваки посланик, у складу са Уставом БиХ и овим пословником.

Члан 133.

(Подношење амандмана на Устав БиХ)

- (1) Осим ако није другачије прописано у овом одјељку, амандмани на Устав БиХ подnose се под истим условима као и закони и прате основни законодавни поступак.

- (2) Предложене уставне амандмане Колегијум упућује Предсједништву БиХ и Савјету министара БиХ ради давања мишљења, ако они нису предлагачи.

Члан 134.
(Јавна расправа)

- (1) Амандмани на Устав БиХ стављају се на јавну расправу.
- (2) Уставноправна комисија спроводи јавну расправу и о њој извјештава Дом, не прије истека 30 дана након што су уставни амандмани предложени.
- (3) Трајање јавне расправе не може да буде краће од 15 дана.

Члан 135.
(Усвајање амандмана на Устав БиХ)

Предложене амандмане на Устав БиХ усваја Дом, укључујући двотрећинску већину посланика који су присутни и гласају.

Одјељак М. Исправке у закону, другом пропису и општем акту

Члан 136.
(Исправке)

- (1) Предлог за исправку штампарских грешака у објављеном тексту закона или другог прописа, односно општег акта који је донио Дом, Дому подноси орган надлежан за спровођење тог закона, односно општег акта.
- (2) Исправке штампарских грешака, послије срањивања са изворником, утврђују секретари оба дома.

Одјелјак Н. Аутентично тумачење закона и другог општег акта

Члан 137.

(Поступак за аутентично тумачење)

- (1) Аутентичним тумачењем утврђује се истинитост, аутентичност, изворност и правилан смисао недовољно јасне одредбе закона и другог прописа, односно општег акта.
- (2) Субјекти који спроводе законе и друге опште акте захтјев за аутентично тумачење могу да поднесу ПСБиХ.
- (3) Када прими захтјев за аутентично тумачење закона и другог прописа, односно општег акта, предсједавајући Дома упућује га Уставноправној комисији, надлежној комисији, као и Савјету министара БиХ ради давања мишљења. Савјет министара БиХ доставља мишљење у року од 20 дана.
- (4) Након што Уставноправна комисија размотри захтјев цијенећи јасноћу норме на коју се тумачење односи, извјештај Уставноправне комисије, заједно са мишљењем Савјета министара БиХ, доставља се надлежној комисији Дома, у року од 30 дана.
- (5) Надлежна комисија утврђује предлог за аутентично тумачење, у року од 15 дана од дана пријема извјештаја Уставноправне комисије, и доставља га Уставноправној комисији.
- (6) Уставноправна комисија утврђује коначан предлог аутентичног тумачења и у року од 30 дана доставља га предсједавајућем Дома.

Члан 138.
(Доношење)

- (1) Аутентично тумачење доноси Дом и оно постаје саставни дио закона, другог прописа, односно општег акта који се тумачи.
- (2) Предсједавајући Дома аутентично тумачење доставља предсједавајућем Дома народа.

Члан 139.
(Примјена)

Аутентично тумачење закона, другог прописа и општег акта примјењује се и важи од дана примјене прописа на који се односи.

Члан 140.
(Објављивање)

Аутентично тумачење закона, другог прописа и општег акта објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

ГЛАВА VI - Контролне активности

Одјељак А. Општа одредба

Члан 141.
(Одговорност и обавеза подношења информација
Савјета министара БиХ)

- (1) Савјет министара БиХ одговара Дому за предлагање и спровођење политике и примјене закона, других прописа

и одредаба чије је спровођење дио његове уставне и законске надлежности, као и за усмјеравање и координацију рада министарстава.

- (2) Савјет министара БиХ дужан је да на захтјев Дома поднесе информације о свим релевантним активностима из свог дјелокруга.

Одјељак Б. Одобравање именовања Савјета министара БиХ

Члан 142.

(Одобравање именовања предсједавајућег Савјета министара БиХ)

- (1) Кад Дом прими одлуку о именовању предсједавајућег Савјета министара БиХ, Колегијум сазива сједницу, у складу са чланом V 4. Устава БиХ.
- (2) Након што предсједавајући прочита одлуку, именованом се даје ријеч да објасни свој политички програм о чему ће се повести расправа. О одобравању именовања гласа се у складу са чланом 82. став (3) овог пословника.
- (3) Одобравање за друге чланове Савјета министара БиХ пролази исту процедуру, али предсједавајући може да ограничи број дискусија, њихово трајање и изостави спровођење члана 82. став (3) овог пословника.

**Одјељак Ц. Гласање о неповјерењу
и о потреби реконструкције Савјета министара БиХ**

**Члан 143.
(Иницирање гласања о неповјерењу
Савјету министара БиХ)**

- (1) Клуб посланика или најмање три посланика у Дому могу да иницирају предлог за гласање о неповјерењу Савјету министара БиХ или о потреби реконструкције Савјета министара БиХ.
- (2) Предлог из става (1) овог члана доставља се предсједавајућем Дома у писаној форми, потписан и са објашњењем.
- (3) Предсједавајући Дома одмах доставља овај предлог Савјету министара БиХ, посланицима и Дому народа.

**Члан 144.
(Уврштавање у дневни ред)**

Предлог за гласање о неповјерењу обавезно се ставља на дневни ред након 20 дана, а најкасније 30 дана од дана достављања Савјету министара БиХ.

**Члан 145.
(Извјештај Савјета министара БиХ)**

Прије почетка сједнице о изгласавању неповјерења, Савјет министара БиХ може да поднесе Дому извјештај у писаној форми, са својим мишљењем и ставовима. Извјештај се доставља посланицима најкасније 48 часова прије одржавања сједнице.

Члан 146.
(Образлагање предлога и одговор
Савјета министара БиХ)

- (1) Сваки предлагач има право на сједници Дома да образложи предлог за изгласавање неповјерења Савјету министара БиХ.
- (2) Савјет министара БиХ има право да одговори и изнесе свој став, након чега се отвара општа расправа.

Члан 147.
(Гласање)

- (1) Након завршетка расправе, предлог о неповјерењу ставља се на гласање.
- (2) Ако предлог не буде усвојен, може се гласати о другим иницијативама у вези са овим предлогом.
- (3) Предсједавајући обавјештава Дом народа, Савјет министара БиХ и Предсједништво БиХ о резултатима гласања о неповјерењу и другим иницијативама у вези с тим, ако су постојале.

ГЛАВА VII - Резолуција и остали акти

Члан 148.
(Подношење предлога резолуције)

- (1) Дом може резолуцијом да изрази свој став о релевантним политичким питањима, социјалним проблемима и потребама и утврди политичке смјернице које ће спроводити Предсједништво БиХ, Савјет министара БиХ или друге институције БиХ.

- (2) Сваки посланик може да поднесе предлог резолуције. Предлог резолуције разматра се на сједници Дома, осим ако Дом не одлучи да је потребно да га претходно разматра комисија.

Члан 149. (Расправа)

- (1) Предлагач резолуције добија ријеч у трајању до 20 минута, док остали учесници у расправи могу да добију ријеч у трајању до 10 минута. Амандмани на предложене резолуције подносе се у писаној форми, у било које вријеме сједнице.
- (2) Предсједавајући може да закључи расправу када је питање, по његовом мишљењу, довољно разјашњено. Када се расправа закључи, гласа се о предложеној резолуцији.

Члан 150. (Остали акти)

- (1) Дом може да доноси декларације, одлуке, препоруке, закључке и друге акте.
- (2) Акти из става (1) овог члана дефинишу се на сљедећи начин:
- а) декларација је акт ПСБиХ који садржи начелно мишљење о важним питањима која је ПСБиХ разматрала;
 - б) одлука је акт којим се рјешавају питања из надлежности ПСБиХ;
 - ц) препорука је акт којим се указује на значај одређених питања која се односе на спровођење закона;

- д) закључак је акт који се доноси о питањима која се тичу поступка у појединачној ствари.
- (3) Гласање о актима из става (1) овог члана врши се у складу са утврђеним начином одлучивања у Дому, осим ако Уставом БиХ, овим пословником или законом није другачије регулисано.

ГЛАВА VIII - Активности информисања

Одјељак А. Посланичка питања

Члан 151. (Постављање питања)

Посланици могу да постављају питања Савјету министара БиХ или било којем његовом члану, самосталним управама, заводима и дирекцијама. Питања се односе на специфичне чињенице, ситуације или дио информације из њихове надлежности.

Члан 152. (Подношење питања)

Питања се подносе предсједавајућем у писаној форми. Поднесак садржи и изјаву да ли посланик тражи усмени одговор у Дому или писани одговор. У случају да ништа није наведено, сматра се да одговор треба да буде дат усмено на сједници Дома.

Члан 153.
(Усмени одговор)

- (1) Када се тражи усмени одговор на сједници Дома, писани поднесак кратко се формулише једним питањем.
- (2) Предсједавајући просљеђује питање субјекту на који се односи, осим у случају када питање не испуњава услове из става (1) овог члана.
- (3) За питања се минимално издваја један сат на свакој редовној пленарној сједници и обезбјеђује директан ТВ пренос. Одговори на питања могу да се дају одмах на сједници ако су присутни чланови Савјета министара БиХ и ако су у могућности да одговоре. У случају да представник Савјета министара БиХ није у могућности да да одговор, оставља му се рок од седам до 30 дана да припреми одговор. Одговори се дају редослиједом којим су питања постављана. Прије почетка постављања питања, предсједавајући обавјештава Дом на која питања је одговорено, а на која није.

Члан 154.
(Образложење питања и одгађање расправе о питању)

- (1) Питања се образлажу на сљедећи начин: посланик поставља питање у трајању до три минуте. Затим Савјет министара БиХ или ресорни министар добија ријеч у истом трајању. Послије тога посланик може коментарисати одговор или поставити ново питање у трајању до двије минуте. Коначно, Савјету министара БиХ или ресорном министру омогућава се нови одговор, у истом трајању, након којег предсједавајући проглашава расправу завршеном и даје ријеч сљедећем лицу овлашћеном да говори.

- (2) Савјет министара БиХ или министар могу да затраже, из одређених разлога и само једном, да се расправа о питању одгоди за наредну пленарну сједницу.

Члан 155.

(Одговор у писаној форми)

- (1) Питања са одговором у писаној форми углавном се, иако не искључиво, односе на техничка или питања која не дозвољавају једноставно усмено објашњење. Ни питање ни одговор не смију да прекораче један стандардни лист формата А-4.
- (2) Предсједавајући питање доставља Савјету министара БиХ или ресорном министру.
- (3) Писани одговор на питање мора се дати у року од 30 дана, али може се затражити продужење рока од 10 дана максимално.
- (4) Кад предсједавајући прими одговор, копију доставља подносиоцу питања. Одговор са питањем јавно се објављује. Предсједавајући даје прилику посланику који је на постављено питање тражио писани одговор да се изјасни да ли је задовољан одговором. Ако посланик није задовољан одговором, примјењује се члан 154. став (1) овог пословника.
- (5) Ако субјект не достави одговор у наведеним роковима, подносилац питања може да тражи од Колегијума да питање које захтијева усмени одговор обавезно уврсти у дневни ред на наредној сједници Дома.

Члан 156.
(Питања другим субјектима)

- (1) Посланици могу да постављају питања у вези са специфичним чињеницама или ситуацијама и другим субјектима који одговоре достављају у писаној форми.
- (2) Питања могу да се постављају и Канцеларији високог представника за БиХ и представницима других међународних организација.

Члан 157.
(Заједничка сједница домова - питања и одговори)

- (1) Најмање једном у шест мјесеци Колегијум организује посебну, односно Заједнички колегијум заједничку сједницу оба дома о теми: "Посланици (делегати) питају - Савјет министара БиХ одговара".
- (2) За ове сједнице дијалошког типа стварају се услови за директан телевизијски и радио-пренос ради јавности рада и информисања грађана о свим релевантним питањима која се тичу рада извршних органа власти на нивоу Босне и Херцеговине .
- (3) Посланик има право да постави једно питање у трајању од три минута и реплику на одговоре у истом трајању. Питање се доставља Савјету министара БиХ најмање седам дана прије одржавања сједнице.
- (4) Сједница из става (1) овог члана заказује се 30 дана раније, а може да траје до четири радна сата.

Одјељак Б. Интерпелација

Члан 158.

(Подношење и разматрање)

- (1) Интерпелација се подноси предсједавајућем у писаној форми и односи се на стање у појединим областима из надлежности институција БиХ или активности Савјета министара БиХ и било којег министарства на спровођењу утврђене политике и закона.
- (2) Колегијум испитује и упућује интерпелацију ономе на кога је насловљена. Ако је садржај неприкладан за интерпелацију, Колегијум обавјештава предлагача о овој чињеници, да би се интерпелација замијенила у питање.

Члан 159.

(Уврштавање у дневни ред)

- (1) Интерпелација се уврштава у дневни ред у року од 15 до 60 дана од њеног упућивања Савјету министара БиХ или министру, односно другом примаоцу.
- (2) У дневни ред једне сједнице не може се уврстити више од једне интерпелације посланика.

Члан 160.

(Расправа)

- (1) Интерпелант добија ријеч у трајању до 30 минута за објашњење своје интерпелације. Затим, у истом трајању, ријеч добија онај на кога је интерпелација насловљена. Након тога други посланици, на своје тражење, интервенишу у трајању до 10 минута. Исто правило примјењује се и за интерпеланта и за онога коме је интерпелација упућена.

- (2) Предсједавајући закључује расправу када је, по његовом мишљењу, о интерпелацији довољно расправљано.

Члан 161.

(Предлагање резолуције након расправе о интерпелацији)

- (1) У року од три дана од затварања расправе о интерпелацији, сваки посланик може да предложи резолуцију у смислу чл. 148. и 149. овог пословника.
- (2) Предложена резолуција уврштава се у дневни ред наредне сједнице, ако су испуњени општи услови.

Одјељак Ц. Информативне сједнице и годишњи извјештај Савјета министара БиХ

Члан 162.

(Информативне активности пред комисијама)

- (1) Чланови Савјета министара БиХ, на њихово или на тражење надлежне комисије, излазе пред комисију ради одржавања информативне сједнице о датом питању.
- (2) Комисија може да захтијева да се прије сједнице поднесе извјештај у писаној форми о том питању.
- (3) Након закључења расправе или на својој наредној сједници, комисија може да усвоји резолуцију у којој се износи њен став или смјернице у вези са одговарајућом политиком министарства.
- (4) Комисија може да покрене поступак за утврђивање одговорности позваног члана Савјета министара БиХ ако:
 - а) не одговори на позив комисије;

- б) комисији не поднесе потребне информације;
- ц) поднесе непотпуне или нетачне информације.

Члан 163.

(Извјештај о раду Савјета министара БиХ)

- (1) Савјет министара БиХ подноси Дому извјештај о свом раду најмање једном годишње.
- (2) Дом разматра извјештај о раду Савјета министара БиХ у року од 30 дана од његовог подношења. Након расправе, Дом може резолуцијом да искаже свој политички став о поднесеном извјештају.

ГЛАВА IX - Унутрашња регулација

Члан 164.

(Измјене и допуне Пословника)

Дом може, на предлог посланика, у сваком тренутку да допуњава постојећи пословник у складу са Уставом БиХ, користећи процедуру доношења одлука у складу са чланом IV тачка 3. д) Устава БиХ.

Члан 165.

(Регулисање конкретних питања закључком)

- (1) Дом може закључком да регулише специфична питања која нису регулисана Пословником. У овом случају примјењују се одредбе које се односе на основне законодавне процедуре, осим ако се не односе на рад у комисијској фази.

- (2) Закључак је обавезујући све док се Пословником дато питање другачије не регулише. Закључак се примјењује од дана усвајања, осим ако њиме није предвиђено другачије.

Члан 166.
(Закључак комисија)

Комисије могу да усвајају закључке у исту сврху као у члану 165. овог пословника и о питањима из својих надлежности. Ови закључци подређени су закључцима Дома.

ГЛАВА X - Односи са другим институцијама БиХ

Одјељак А. Савјет министара БиХ

Члан 167.
(Права и дужности Савјета министара БиХ)

У оквиру својих права и дужности наведених у Уставу БиХ и закону, Савјет министара БиХ може да:

- а) подноси предлоге закона Дому и доставља мишљења о предлозима закона које није поднио;
- б) тражи сазивање сједнице Дома да би се разматрало питање о којем жели да изнесе и свој став и добије мишљење, односно став Дома;
- ц) путем свог представника учествује на сједницама Дома, Проширеног колегијума и комисија;
- д) интервенише у сваком тренутку у расправама;
- е) тражи да уврсти једну тачку у дневни ред сједнице Дома. У том случају, затражена тачка уврштава се у дневни ред сједнице Дома;

- ф) тражи одгађање расправе о једној необавезној тачки дневног реда да би заузео став и изнио га на наредној сједници. У том случају затражена тачка скида се са дневног реда сједнице Дома.

Члан 168.

(Представљање Савјета министара БиХ)

- (1) Савјет министара БиХ у Дому представља његов предсједавајући или један или више његових чланова, осим ако није другачије прописано овим пословником или законом.
- (2) Министре могу да представљају замјеници министара и, ако се присуство односи на сједнице комисија, помоћници министара, осим ако није другачије прописано овим пословником или законом.

Члан 169.

(Обавјештавање Савјета министара БиХ о сједницама Дома и комисија)

Дом и његове комисије обавјештавају Савјет министара БиХ о терминима одржавања својих сједница да би представници Савјета министара БиХ на њима могли учествовати.

Одјељак Б. Предсједништво БиХ

Члан 170.

(Обавјештавање Предсједништва БиХ о сједницама Дома)

- (1) Предсједавајући Дома обавјештава Предсједништво БиХ о свакој сједници на којој ће се разматрати предлози закона које предложи Предсједништво БиХ под условима из члана 101. овог пословника.

- (2) Предсједништво БиХ, преко својих представника, учествује на сједницама Дома и може да учествује у расправи у сваком тренутку.

Члан 171.

(Изражавање ставова и извјештај Предсједништва БиХ)

- (1) На захтјев Дома, Предсједништво БиХ изражава ставове и извјештава Дом о питањима која спадају у његову надлежност.
- (2) Предсједништво БиХ, такође на захтјев Дома, најмање једном годишње подноси Дому извјештај о расходима Предсједништва БиХ.

Одјељак Ц. Остале институције

Члан 172.

(Сарадња са другим институцијама БиХ)

Права и дужности, као и сарадња Дома са другим институцијама БиХ, врше се у складу са Уставом БиХ и законом.

ГЛАВА XI - Разно

Члан 173.

(Именовање чланова парламентарних делегација)

- (1) Прије именовања чланова ПСБиХ који ће учествовати у међународним парламентарним скупштинама или другим међународним институцијама, Колегијум, у сарадњи са Колегијумом Дома народа, утврђује колико чланова морају да изаберу оба дома. Колегијум настоји

да пронађе пропорционалну формулу која одражава укупан састав ПСБиХ.

- (2) Дом именује своје чланове који треба да учествују у међународним парламентарним скупштинама или другим међународним институцијама, при чему обезбјеђује да они одражавају укупан састав Дома. Колегијум се стара да се, уз помоћ Секретаријата, обезбиједе потребни услови за спровођење планираних међународних активности сталних и привремених парламентарних делегација.
- (3) Делегација је дужна да у року од седам дана након именовања својих чланова изабере предсједавајућег и два замјеника, утврди програм рада и о томе извјести Дом.
- (4) Делегација усваја пословник којим ближе утврђује права и обавезе предсједавајућег, замјеника и чланова делегације, однос према Дому, начин подношења извјештаја и друга питања значајна за њен рад.

Члан 174. (Групе пријатељства)

У складу са критеријумима утврђеним чланом 173. овог пословника, Дом може да именује своје чланове у групе пријатељства са другим државама.

Члан 175. (Консултације за новоизабране представнике Босне и Херцеговине)

- (1) Надлежни органи Босне и Херцеговине који спроводе процедуре за номиновање представника Босне и Херцеговине за чланство у међународним институцијама,

приликом израде листи за чланство, дужни су да обаве консултације у Дому.

- (2) Консултације се, прије изјашњавања Дома, обављају на сједници Заједничког колегијума.

Члан 176. (Употреба језика)

- (1) Записници са састанака и извјештаји Дома, комисија и заједничких комисија пишу се на српском, босанском и хрватском језику, ћириличким и латиничким писмом. Закони, уставни амандмани, пословници, закључци и резолуције пишу се и објављују на исти начин.
- (2) Посланик у писаној форми изјављује на којем језику жели да прима материјале из става (1) овог члана.

Члан 177. (Руковање повјерљивим материјалом)

Својим одлукама домови прописују начин руковања повјерљивим материјалима. Чланови Дома дужни су да потпишу изјаву чувања тајне и послије престанка дужности у Дому и комисији.

Члан 178. (Истицање грба и заставе Босне и Херцеговине)

Истицање грба и заставе Босне и Херцеговине у конференцијским салама Дома и просторијама страначких клубова, као и интонирање државне химне, обављају се у складу са законом.

ГЛАВА XII - Секретаријат

Члан 179.

(Оснивање и организација Секретаријата)

- (1) Дом заједно са Домом народа формира Секретаријат.
- (2) Организација и активности Секретаријата регулишу се посебним актима.

Члан 180.

(Именовање секретара Дома)

Дом има секретара, којег, на предлог Колегијума, именује Дом.

Члан 181.

(Именовање секретара Заједничке службе секретаријата)

Секретара Заједничке службе Секретаријата, на предлог колегијума оба дома, именују оба дома.

Члан 182.

(Права и дужности секретара Дома)

- (1) Секретар Дома:
 - а) помаже Колегијуму и предсједавајућем Дома у вршењу њихових дужности;
 - б) обезбјеђује вођење и чување записника са сједница Дома, Колегијума и Проширеног колегијума и комисија;
 - ц) стара се о званичној публикацији расправа;
 - д) стара се о објављивању, стављању печата и просљеђивању, у зависности од случаја, закона и аката које Дом донесе;

- е) извршава друга права и дужности одређене овим пословником и друге дужности које му повјери Колегијум и предсједавајући Дома.
- (2) У случају да секретар Дома није у могућности да присуствује сједницама Дома, предсједавајућем Дома у вођењу сједница помаже службеник Секретаријата којег одреди Колегијум, на предлог секретара Дома.

ГЛАВА XIII - Прелазне и завршне одредбе

Члан 183.

(Доношење пословника Дома)

Пословник Дома доноси се према процедури доношења одлука, у складу са чланом IV тачка 3. д) Устава БиХ.

Члан 184.

(Поступак по предлозима затеченим у процедури)

Поступак по предлозима закона и других аката који се налазе у парламентарној процедури окончаће се према одредбама досадашњег пословника ("Службени гласник БиХ", број 20/00).

Члан 185.

(Поступак по предлозима затеченим у процедури приликом промјене сазива Дома изборима)

- (1) Поступак по предлозима закона и других аката, чији су овлашћени предлагачи Предсједништво БиХ, Савјет министара БиХ и Дом народа, а који су поднесени прије истека сазива Дома, наставља се у новом сазиву Дома са законодавним поступком у којем је предлог закона или другог акта разматран у претходном сазиву.

- (2) Поступак по предлозима закона или других аката чији су предлагачи посланици из претходног сазива Дома, а нису у овом сазиву Дома, неће се наставити. Они се упућују клубовима посланика ради стварања могућности да неко од изабраних посланика преузме улогу предлагача.

Члан 186.
(Престанак важења)

Ступањем на снагу овог пословника престаје примјена Пословника Представничког дома ПСБиХ ("Службени гласник БиХ", број 20/00).

Члан 187.
(Ступање на снагу)

Овај пословник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број: 01-34-6-96/06
16. јануара 2006. године
Сарајево

Предсједавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ
др Никола Шпирић, с.р.

Исправка Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 91/06, уграђена је у овај пословник.

**ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ ПОСЛОВНИКА
ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

На основу члана IV/3. б) Устава Босне и Херцеговине и чл. 136. Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ ("Службени гласник БиХ", број 20/00), Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, на 79. сједници, одржаној 18. маја 2006. године, усвојио је

**ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ ПОСЛОВНИКА
ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Члан 1.

Члан 186. Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 33/06), мијења се и гласи:

"Почетком примјене овог пословника престаје примјена Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ ("Службени гласник БиХ", број 20/00)."

Члан 2.

У члану 187. на крају текста умјесто тачке ставља се запета и додаје нови текст: **"а примјењиваће се од почетка новог сазива Дома"**.

Члан 3.

Ове измјене и допуне Пословника ступају на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број: 01-34-6-96/06
18. маја 2006. године
Сарајево

Предсједавајући
Представничког дома
Мартин Рагуж, с.р.

На основу члана IV/3. д) Устава Босне и Херцеговине, Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, на 85. сједници, одржаној 18. септембра 2006. године, усвојио је

**ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ ПОСЛОВНИКА
ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Члан 1.

У члану 6. Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 33/06) додаје се нови став (2) који гласи:

"(2) Политичке партије, коалиције и листе независних кандидата које имају изабраног најмање једног посланика у Дому предлажу на конститутивној сједници по једног кандидата, а изабрани независни кандидати кандидују се по аутоматизму за чланство у Комисији за припрему избора Савјета министара БиХ. На истој сједници Дом одлучује о чланству у Комисији за припрему избора Савјета министара БиХ одмах након избора Колегијума Дома."

Члан 2.

У члану 7. став (2) иза ријечи: "остваривању својих дужности" додају се ријечи: "осим Комисије за припрему избора Савјета министара БиХ".

Текст измјена и допуна Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ објављен је у "Службеном гласнику БиХ", број 81/06

Члан 3.

У члану 30. додаје се нови став (2) који гласи:

"(2) На састав Комисије за припрему избора Савјета министара БиХ не примјењује се став (1) овог члана."

Ранији ст. (2), (3) и (4) постају ст. (3), (4), и (5).

Члан 4.

Иза члана 30. додаје се нови члан 30а. који гласи:

"Члан 30а.

(Састав Комисије за припрему избора Савјета министара БиХ)

- (1) Број чланова Комисије за припрему избора Савјета министара БиХ није сталан и утврђује се за сваки сазив Дома посебно на конститутивној сједници, зависно од изборних резултата.
- (2) Број чланова Комисије за припрему избора Савјета министара БиХ у току трајања мандата сазива Дома не може се мијењати без обзира на евентуалне промјене у односу на конститутивну сједницу Дома, везане за чланство у политичким партијама и коалицијама, односно накнадно стицање статуса независног посланика. Изузетак је престанак мандата независном кандидату, када се то мјесто не попуњава.
- (3) Комисију за припрему избора Савјета министара БиХ сачињавају по један представник сваке политичке партије, коалиције, листе независних кандидата, као и сви независни кандидати који су носиоци посланичких мандата у Дому.
- (4) У случају да члану Комисије за припрему избора Савјета

министара БиХ престане посланички мандат у складу са Изборним законом БиХ, чланство у овој комисији по аутоматизму добија кандидат политичке партије, коалиције и листе независних кандидата којем се додијели упражњени мандат. У случају престанка посланичког мандата независног кандидата мјесто у Комисији за припрему избора Савјета министара БиХ остаје упражњено."

Члан 5.

У члану 34. став (4) на крају се брише тачка и додају ријечи: "осим сједнице Комисије за припрему избора Савјета министара БиХ".

Додаје се став (5) који гласи:

- (5) Изузетно од става (1) овог члана, сједнице Комисије за припрему избора Савјета министара БиХ сазивају се на иницијативу предједавајућег и на предлог најмање једног члана ове комисије.

Члан 6.

У члану 40. став (1) иза ријечи "полова" умјесто тачке ставља се запета и додаје тачка г) која гласи:

- "г) Комисија за припрему избора Савјета министара БиХ."

Члан 7.

Иза члана 46. додаје се нови члан 46 а. који гласи:

Члан 46 а.

(Комисија за припрему избора Савјета министара БиХ)

- (1) Комисија за припрему избора Савјета министара БиХ испитује и анализира све доступне информације ради оцјењивања и утврђивања подобности за обављање функција предсједавајућег и чланова Савјета министара БиХ на које су именовани и својим мишљењем даје препоруку Дому за потврђивање кандидата именованих на позиције предсједавајућег и чланова Савјета министара БиХ.
- (2) Препорука Комисије за припрему избора Савјета министара БиХ није обавезујућа за Дом.
- (3) Предсједништво БиХ за лице именовано на позицију предсједавајућег Савјета министара БиХ, а предсједавајући за лица именована на позиције министара и замјеника министара обавезни су да у року утврђеном Законом Комисији за припрему избора Савјета министара БиХ доставе:
 - а) потписану изјаву, чију форму и садржај прописује Централна изборна комисија БиХ, у којој именовано лице даје податке из члана 10д. став (1) тачка а) алинеје од 1) до 6) Закона о Савјету министара БиХ;
 - б) службену потврду Централне изборне комисије БиХ да наведено лице испуњава све услове из члана 10ц. Закона о Савјету министара БиХ.

Члан 8.

Иза члана 46. додаје се нови члан 46 б. који гласи:

Члан 46 б.
(Процедуре у Комисији за припрему избора
Савјета министара БиХ)

- (1) Члан Комисије за припрему избора Савјета министара БиХ може да тражи да се лице именовано на позицију предсједавајућег Савјета министара БиХ, министра или замјеника министра позове на сједницу Комисије за припрему избора Савјета министара БиХ и одговара на постављена питања.
- (2) За постављање питања из става (1) овог члана именованом лицу члан Комисије за припрему избора Савјета министара БиХ има укупно пет минута.
- (3) Свако именовано лице има укупно 15 минута за давање одговора на сва питања која му постави члан Комисије за припрему избора Савјета министара БиХ у складу са ст. (1) и (2) овог члана.
- (4) Захтјев за присуствовање сједници ради одговарања на питања из става (1) овог члана подноси се у писаној форми предсједавајућем Комисије за припрему избора Савјета министара БиХ. Предсједавајући захтјев доставља лицу на које се он односи.
- (5) У складу са чланом 92. став (2) овог пословника, Комисија за припрему избора Савјета министара БиХ може да ограничи приступ јавности сједници на којој лице именовано на позицију предсједавајућег Савјета министара БиХ, министра или замјеника министра треба да одговара на постављена питања.
- (6) Ако се именовано лице не одазове на позив да присуствује сједници Комисије за припрему избора

Савјета министара БиХ, ова комисија може да одгоди расправу о том питању и о томе обавијести предлагача, Предсједништво БиХ, односно предсједавајућег Савјета министара БиХ, те да од њих тражи да обезбиједи присуство именованог лица на наредној сједници. Ако се именовано лице не одазове на позив и не присуствује ни наредној сједници, не може добити препоруку за потврђивање.

Члан 9.

Ове измјене и допуне Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ ступају на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а примјењиваће се након одржавања Општих избора 2006. године.

Број: 01-34-6-1/06
18. септембра 2006. године
Сарајево

Предсједавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ
Мартин Рагуж, с.р.

САДРЖАЈ

A. УСТАВ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	5
 Преамбула	5
 Члан I - Босна и Херцеговина	6
1. Континуитет	6
2. Демократска начела	6
3. Састав	6
4. Кретање роба, услуга, капитала и лица	7
5. Главни град	7
6. Симболи	7
7. Држављанство	7
 Члан II - Људска права и основне слободе	8
1. Људска права	8
2. Међународни стандарди	9
3. Набрајање права	9
4. Недискриминација	10
5. Избеглице и расељена лица	10
6. Имплементација	10
7. Међународни споразуми	10
8. Сарадња	10
 Члан III - Надлежности и односи између институција БиХ и ентитета	11
1. Надлежности институција Босне и Херцеговине	11
2. Надлежности ентитета	12

3. Правни поредак и надлежности институција	13
4. Координација	13
5. Додатне надлежности	13
Члан IV - Парламентарна скупштина	14
1. Дом народа	14
2. Представнички дом	14
3. Поступак	15
4. Овлашћења	17
Члан V - Председништво	17
1. Избори и трајање мандата	17
2. Поступак	18
3. Надлежности	19
4. Министарски савет	20
5. Стални комитет	20
Члан VI - Уставни суд	21
1. Састав	21
2. Поступак	22
3. Надлежности	22
4. Одлуке	23
Члан VII - Централна банка	23
Члан VIII - Финансије	24
Члан IX - Опште одредбе	25
Члан X - Измене и допуне	25
1. Амандмански поступак	25
2. Људска права и основне слободе	25

Члан XI - Прелазни аранжмани	26
Члан XII - Ступање на снагу	26
Анекс I - Додатни споразуми о људским правима који ће се примењивати у Босни и Херцеговини	26
Анекс II - Прелазни аранжмани.....	27
1. Заједничка прелазна комисија	27
2. Континуитет правних прописа	28
3. Правни и административни поступци.....	28
4. Државни органи	28
5. Уговори	28
 Б. ПОСЛОВНИК ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	 33
ГЛАВА I - Конституисање Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине	33
ГЛАВА II - Посланици и клубови посланика	36
Одјељак А. Права и дужности посланика	36
Одјељак Б. Клубови посланика	39
ГЛАВА III - Организација Дома.....	40
Одјељак А. Колегијум Дома, Проширени колегијум Дома и Заједнички колегијум оба дома ПСБиХ	40
Одјељак Б. Председавајући Дома	44
Одјељак Ц. Опште одредбе о комисијама Дома	46
Одјељак Д. Сталне комисије Дома	51
Одјељак Е. Опште одредбе о заједничким комисијама	56
Одјељак Ф. Сталне заједничке комисије	58

ГЛАВА IV- Сједнице Дома	
и заједничке сједнице оба дома	68
Одјелјак А. Радни план Дома	68
Одјелјак Б. Сазивање сједнице, предлагање и утврђивање дневног реда	69
Одјелјак Ц. Дефиниција кворума, председавање и учешће у раду	71
Одјелјак Д. Одржавање реда	73
Одјелјак Е. Ток сједнице	74
Одјелјак Ф. Доношење одлука	75
Одјелјак Г. Записник и снимак расправе	79
Одјелјак Х. Јавност рада	81
Одјелјак И. Заједничке сједнице оба дома	83
ГЛАВА V - Активности Дома	84
Одјелјак А. Опште одредбе	84
Одјелјак Б. Основни законодавни поступак: иницијатива	84
Одјелјак Ц. Основни законодавни поступак - комисијска фаза - Поступак у Уставноправној комисији и надлежној комисији - прва фаза ..	88
Одјелјак Д. Основни законодавни поступак Пленарна фаза - прво читање	89
Одјелјак Е. Основни законодавни поступак -Поступак у надлежној комисији - друга фаза	90
Одјелјак Ф. Основни законодавни поступак -Пленарна фаза - друго читање	94
Одјелјак Г. Основни законодавни поступак -Односи између домова -	96
Одјелјак Х. Скраћени поступак	97
Одјелјак И. Хитни поступак	98
Одјелјак Ј. Буџет и извјештај о извршењу буџета институција БиХ99	
Одјелјак К. Овлашћење за ратификацију међународних уговора и отказивање уговора	100
Одјелјак Л. Амандмани на Устав БиХ	100
Одјелјак М. Исправке у закону, другом пропису и општем акту	101

Одјељак Н. Аутентично тумачење закона и другог општег акта.....	102
ГЛАВА VI - Контролне активности.....	103
Одјељак А. Општа одредба	103
Одјељак Б. Одобравање именована Савјета министара БиХ	104
Одјељак Ц. Гласање о неповјерењу и о потреби реконструкције Савјета министара БиХ	105
ГЛАВА VII - Резолуција и остали акти.....	106
ГЛАВА VIII - Активности информисања	108
Одјељак А. Посланичка питања	108
Одјељак Б. Интерпелација.....	112
Одјељак Ц. Информативне сједнице и годишњи извјештај Савјета министара БиХ	113
ГЛАВА IX - Унутрашња регулација	114
ГЛАВА X - Односи са другим институцијама БиХ	115
Одјељак А. Савјет министара БиХ	115
Одјељак Б. Предсједништво БиХ	116
Одјељак Ц. Остале институције.....	117
ГЛАВА XI - Разно	117
ГЛАВА XII - Секретаријат.....	120
ГЛАВА XIII - Прелазне и завршне одредбе.....	121
<i>Ц. ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ ПОСЛОВНИКА</i>	
Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине	125
Измјене и допуне Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине	126

